

1978

temmuz

5 (43)

KAPİTALİZMİN BUNALIMI
İŞÇİLERE YÜKLENEMEZ

DİSTİK

TÜSTAV
TÜRKİYE
DEVİRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK YAYINI

DİSK

İÇİNDEKİLER

- Kapitalizmin
Bunalımı İşçilere
Yüklenemez
- Vergi Düzenlemesiyle
"Sosyal Adalet"
Sağlanamaz
- Daha Fazla
Kâr Daha
Fazla Kan
- 141 - 142 Maddeler
Burjuvazinin
Dayanağı
- Tarım İşçilerinin
Mücadelesi
Engellenemez
- Kırsal
Kesimde
Durum
- Yeni Tarım ve
Orman İşkanunu
Tasarısı Üzerine
- 15/16 Haziran
8. Yıl
Gecesi Yapıldı
- Mücadelemize
Sosyalizm
Yol Gösteriyor
- Tarihte
İşçi Sınıfı
Mücadelesi
- Ayın
Olayları

Sahibi: Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu adına Abdullah Baştürk, Yazı İşleri Müdürü: Yücel Yaman, Merter Sitesi Topkapı İstanbul, 75 15 53, Basım: Gözlem Ofset, Kapak ve Karikatür: Tan Oral, İç Desenler: Seydali Gönel, Son Basım Tarihi: 20 Temmuz 1978

1978

temmuz

5

(43)

İŞÇİ ÜCRETLERİNDEKİ ARTIŞLAR
FIYAT ARTIŞLARININ
SEBEBİ DEĞİL SONUCUDUR.

KAPİTALİZMİN BUNALIMI İŞÇİLERE YÜKLENEMEZ

Geçtiğimiz günlerde hükümetin, işçi taleplerinin sınırlandırılması, doğrultusundaki eğilimi açıklanmıştı. Hükümet, bazı kesimlerde sendikaların yüksek istemlerde bulunduğu nu belirtiyor, bu istemler sonucu alınan yüksek ücretlerin fiyat artışlarına yol açtığını öne sürüyordu. Yetkililerin, işçilerin ücrete ilişkin taleplerinin sınırlandırılması gerektiğini öne sürerken dayandıkları bir başka gerekçe de, Türkiye'de işsizliğin yüksek oranlara ulaşması idi. «2,5 milyon dolayındaki işsiz, iş bulma olanağına kavuşması, işçilerin ücretlerinin sınırlandırılmasıyla mümkün olabilir» deniliyordu.

Hükümetin, işçilerin ücretlere ilişkin istemlerini sınırlandırma eğiliminin belirtilmesinden sonra DISK bu konudaki görüşlerini açıkladı. Özetle yineleyelim: «İşçi ücretlerindeki artışlar, fiyat artışlarının sebebi değil, sonucudur. Ücretleri artırma isteği, yükselen fiyatlara yetişmek gereğinden kaynaklanır. İşçiler, ücretlerinin yükseltilmesi isteklerine rağmen fiyatların artışına yetişememişlerdir. Son bir yılda gerçek ücretler % 7 oranında gerilemiştir.»

• ENFLASYON •

Fiyat artışları kapitalistlerin kârlarını arttırma girişimlerinin bir so-

nucudur. Kapitalistler, el koydukları, artı-değer parçaları olan rant, faiz ve kârları arttırarak sürekli pahalılık yaratırlar.

GERÇEK ÜCRETLER GERİLİYOR

■ İşçi ücretlerindeki artışların, fiyat artışlarının belirleyici nedeni olmadığı devletin resmi açıklamaları ile de kanıtlanmıştır. D.İ.E'nin İmalât Sanayii Anketi'ne göre ücretlerin maliyet içindeki payı ortalama % 10-11 dolayındadır. Devlet Plânlama Teşkilâtı'nın bir araştırması, ücretlerin, maliyet giderlerinin % 5-15'ini oluşturduğunu ortaya koymuştur. Bunun anlamı, ücretlere % 50 oranında zam yapılırsa, fiyatların ancak % 5 artacağıdır.

Fiyat artışları durdurulmak isteniyorsa, kârlar dondurulmalıdır. Türkiye'nin içinde bulunduğu kötü ekonomik koşulların sorumlusu işçi sınıfı değildir. Kapitalistlerin darboğazdan geçirilmesinin yükünü de işçiler taşımayacaktır. DISK, işçi ücretlerinin sınırlandırılmasını amaçlayan her girişime, sonuna kadar karşı duracaktır.

DISK'in bu doğrultudaki açıklamalarından ve kamuoyundaki tartışmalardan sonra hükümet yetkilileri, bu kez ücretlerin dondurulmasını ve sınırlandırılmasını önermediklerini ifade etmek gereğini duydular. Başbakan Ecevit de DISK'i ziyareti sırasında yaptığı konuşmada, «ülkenin darboğazdan kurtulması için işçilerden tek yanlı fedakârlık beklenemeyeceğini» söyledi.

Ancak, bu arada, Alman Sendikalar Birliği ile Bursa Üniversitesi'nin Bursa'da düzenledikleri seminerde CHP adına katılan milletvekili Sevil Korum'un konuşması, bu konunun bir süre daha önemini koruyacağını ortaya koydu. CHP adına açıklanan görüşlerde, «1978'de kaynakları kuruyan Türkiye, sanayileşmenin kaynağını çalışanlardan sağlayacaktır» denildi. Hükümetin, işçi ve emekçilerin gelirlerinden sanayileşme için kaynak yaratma düşüncesinde olduğu anlaşıyordu.

Bu noktada bazı gerçeklerin yeniden açıkça ortaya konulması gerekiyor. Özellikle, işçilerin ücrete ilişkin istemlerinin sınırlandırılmasının, sonunda, ücretlerin sınırlandırılmasına ve dondurulmasına varacağı bilinmelidir.

ÜCRETLER NASIL DONDURULUR?

■ İşçiler, çalışma güçlerini kapitalistlere kiralarlar. Bunun karşılığında ücret alırlar. İşçi geçimini aldığı ücretle sağlar. Ücret aynı zamanda işçinin yarattığı değerden ne kadarının kendisine kaldığını gösterir.

İşçiler sendikalaşarak topluca ücretlerini arttırmak isterler. Bu istek iki açıdan önemlidir:

- 1 — Satılma gücünü arttırmak,
- 2 — Kendi yarattığı değer eskiye oranla daha fazlasına sahip olmak.

İşçiler ücretlerini arttırmak isterken kapitalistler de ücretlerin artmamasını ister. Çünkü ücretler artmazsa işçilerin yaratacağı değer kapitaliste kalan kısmı yani artı değer daha büyük olur. Kapitalist daha fazla kâr elde eder. İşçileri daha fazla sömürmüş olur.

EKONOMİK DAR BOĞAZDAN KURTULMAMIZDA BÜTÜN KURUMLAR SORUMLUDUR VE GÖREVLİDİR

Temmuz 1978 MESS Gazetesi

Kapitalistler ücretlerin artmamasını isterken bunu değişik biçimlerde ifade ederler:

- 1 — Ücretler olduğu yerde kalsın,
- 2 — Ücretler fiyat artışları kadar artsın,
- 3 — Ücretler verimlilik artışı kadar artsın.

Aslında bunların hepsi ücretlerin değişik açıdan donması demektir. Aralarındaki fark ücretlerin ne kadar donacağı, hangi kıstasa göre donacağı üstündedir. Ama öz olarak hepsi aynıdır.

«Ücret dondurması sorun yaratır»

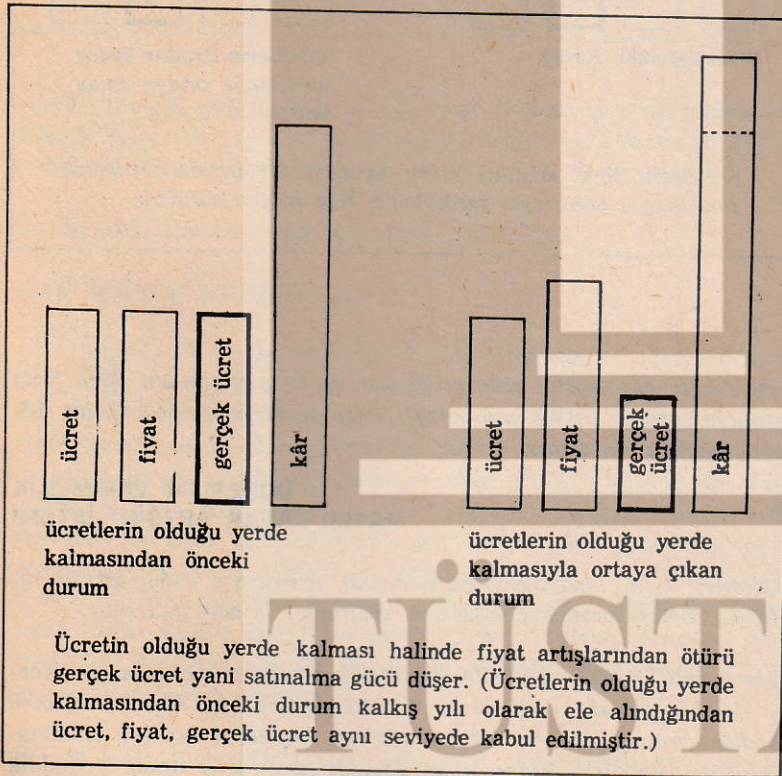
10 Haziran 1978 (Milliyet)

“ÜCRETLER OLDUĞU YERDE KALSIN” GÖRÜŞÜ

«Bugün bir işçi ne kadar ücret alıyorsa o kadar ücret almaya devam etsin.» denir ve uygulanırsa ücretler açıkça bugünkü düzeylerinde dondurulmuş olur.

Ücretlerin oldukları yerde dondurulmaları işçilerin satınalma gücünü yani gerçek ücreti azaltır. Çünkü öte yanda fiyatlar artmaktadır. Yani eski ücretle eskiden alınan miktarda mal artık satın alınamaz. (Şekil 1)

Şekil 1: ÜCRETİN DONDURULMASI

Ücretler olduğu yerde donunca kâr artmaya devam ettiği için işçinin yarattığı değerden kendine kalan kısmı oran olarak azalır. Böylece sömürü de artar.

“ÜCRETLER FİYAT ARTIŞLARI KADAR ARTSIN” İSTEĞİ

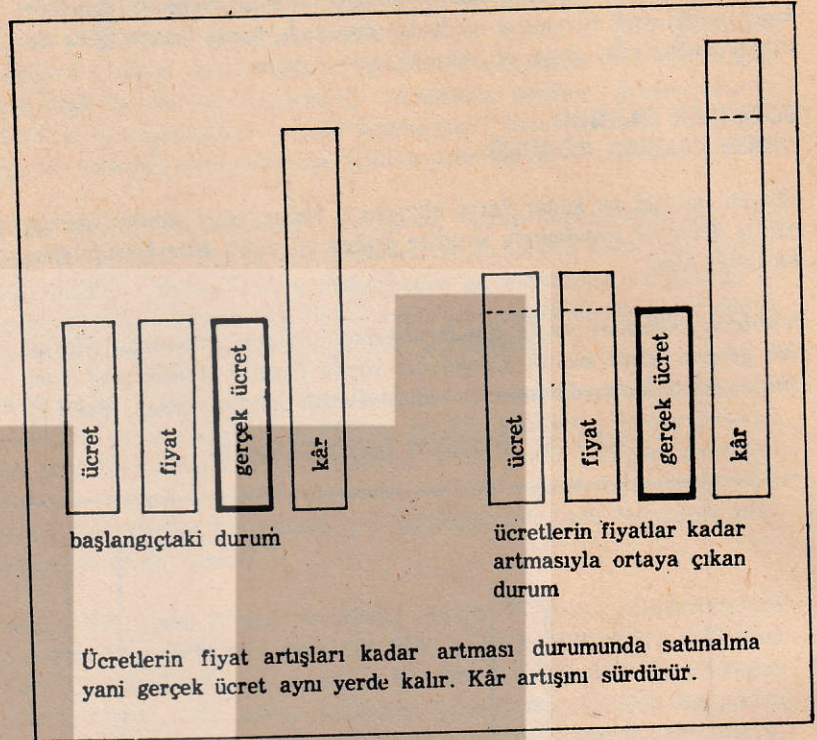
«Ücretler artsın ama fiyatlardaki artışlar kadar artsın.» Ücretlerin fiyatlar kadar artması, satınalma gücünün gerçek ücretin dondurulması

İşadamlarının itirafı: "Pahalılığa aşırı kâr hırsı yol açıyor"

8 Haziran 1978 (Günaydın)

demektir. Yani işçi bir önceki yıl ne kadar mal satın alabiliyor idiye, şimdi de ancak o kadar satın alabilecek demektir. (Şekil 2)

Şekil 2 : SATINALMA GÜCÜNÜN (GERÇEK ÜCRETLERİN) DONDURULMASI

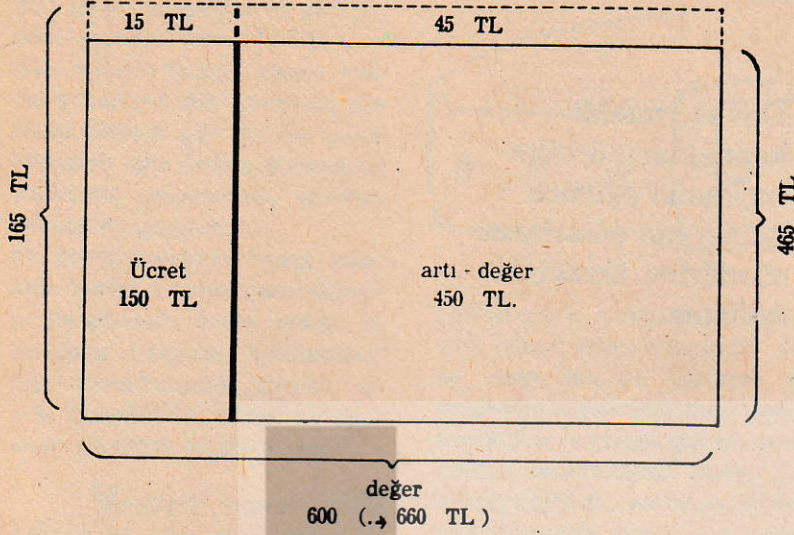
Ayrıca eğer kapitalistin elde ettiği kâr ücret artışlarından daha fazla artmışsa ücretler ile kâr arasındaki denge de kârın lehine bozulur. Sömürü böylece de artar.

"ÜCRETLER VERİMLİLİK ARTIŞI KADAR ARTSIN" İSTEMİ

«Ücretler artsın, ama verimlilik ne kadar artıyorsa o kadar artsın» talebi ise sömürü oranını dondurmak arzusunun en açık ifadesidir.

Eğer bugün bir işçi bir günde 600 TL.'lık bir değer meydana getiriyorsa 150 TL. günlük ücreti varsa, % 300 sömürülüyor demektir. Çünkü kendisi yarattığı değerın 1/4'ünü alırken, kapitalist 3/4'ünü almaktadır. Ücret verimlilik kadar artsın denince ücret artış oranı, verimlilik artış oranı kadar olacaktır. Örneğin verimlilik % 10 artarsa işçinin bir günlük çalışma sonunda meydana getirdiği değer 600 TL.'dan % 10 artarak, yani 60 TL. artarak, 660 TL.'ya çıkacaktır. İşçinin ücreti ise 150 TL.'dan yine % 10 artarak yani 15 TL. artarak 165 TL.'ya çıkacaktır. Bu durumda 660 TL.'nın 495 TL.'sı kâr olarak kapitaliste kalacaktır. 660 TL.'nın 165 TL.'sı işçinin olurken, 495 TL.'sı kapitalistin olacaktır. 165 TL. 660 TL.'nın 1/4'ü, 495 TL. ise 3/4'üdür. Yani yaratılan değerın yine ancak 1/4'ü işçinin elinde kalırken, 3/4'ü kapitaliste gitmektedir. Sömürü oranı değişmemiştir: % 300 olarak dondurulmuştur. (Şekil 3)

Şekil 3 : SÖMÜRÜ ORANININ DONDURULMASI

Ücretlerin verimlilik kadar artması durumunda sömürü oranı aynı kalır.

İşçinin yarattığı değer işçi ile kapitalist arasındaki bölüşümünü belirleyen çizgi yine aynı yerde kalmıştır. Yalnız boyu biraz uzamıştır. O da verimlilik artışı kadar.

Bu durumda sömürü oranı yine azalmamış olur.

NİYE DEĞİŞİK YOLLAR?

Kapitalistlerin amacı sömürüyü arttırmaktır. Sömürüyü arttırabilmek için de ücret artışlarını frenlemeye çalışırlar. Kapitalistler için en uygun olan ücretleri frenleyip olduğu yerde durdurmadır. Bunu gerçekleştirebilirlerse kârları çok fazla artar. Ama ne var ki, bu iki açıdan mümkün değildir. Her şeyden önce işçi sınıfı buna izin vermez. Ayrıca ücretlerin böylesine frenlenmesi satınalma gücünün de frenlenmesi olur. O zaman kapitalistler artan üretimlerini kime satacaklar? o nedenle hem birincisi kadar fazla tepkiye yol açmayacak, hem birincisi kadar satınalma gücünü frenlemeyecek başka yollara ihtiyaçları vardır: Ücret artışlarını fiyatlara veya verimliliğe bağlamak. Bunlar daha ince yollardır. Ama bunlar da işçi ücretlerini yine dondurmaz.

Bir kez daha belirtiyoruz: DİSK, ücretlerin dondurulmasıyla sonuçlanacak her tür girişimin karşısındadır ve hangi biçimde ve gerekçelerle getirilirse getirilsin, sonunda kapitalizmin yükünü işçilere taşıtmak anlamına gelen önlemlerin alınmasına izin vermeyecektir.

*** FIAT ARTIŞLARI BU HIZLA GİDERSE
% 50 ENFLASYON KAÇINILMAZDIR,**

3 Haziran 1978 (Tercüman)

DISK

VERGİ TASARILARI ÜZERİNE

Devlet, maddi kaynakları, üretim biçiminin egemen güçlerinin çıkarlarını sürdürme amacıyla kullanır.

VERGİ DÜZENLEMELERİ İLE "SOSYAL ADALET" SAĞLANAMAZ

Günlerdir kamuoyunu en çok ilgilendiren konulardan biri, hükümetin getirdiği yeni vergi tasarıları. Hükümet, yeni tasarıları getirirken çok önemli atılımlar yapma amacıyla olduğunu ifade ediyor. Tasarılar aynen yasalastığı takdirde "sosyal adalet" in büyük ölçüde gerçekleşeceğini savunuyor. Buna karşılık gerici MC partileri de vergi değişiklik önerilerine dayanarak hükümete karşı yoğun bir saldırı kampanyası sürdürüyor. Bu partilerin sözcüleri, saldırılarını yaparken her zaman olduğu gibi, gerçekleri tahrif etmekten, yalanları doğruymuş gibi göstermekten büyük ölçüde yararlanıyorlar. Hükümetin, parlamentoyu etkisizleştirerek tüm yetkileri kendi üzerinde toplamak isteğinden söz ediyorlar. Emekçi halkın kararlı savunucuları pozuna bürünüyorlar. Bir yandan da sermaye sınıfının önleneneğinden, yatırımların engelleneceğinden yakınlıkla tem-

Vergi, sadece işçilerin ve emekçilerin yarattığı artıdeğer üzerinden ve bizzat işçi ve emekçilerin ücretlerinden alınır

silcisi oldukları sınıfların çıkarlarını dile getiriyorlar. Tekellerin, holdinglerin sözcüsü sermaye basını da, başka konularda MC'ye tercih ettiği ve dönem dönem desteklediği hükümeti, vergi konusunda yıpratmak için, renkli sayfalarını tüp gaza konacak vergiye ayırabiliyor. Böylece, MC partilerine paralel olarak, büyük sermaye basını da, halkın arkasına gizlenerek, kendilerine gelecek kısmi yükü kaldırma, emekçilere devretme çabasına hizmet ediyor.

Bütün bu tartışmalar ortamında, işçiler ve emekçiler, bir türlü durdurulamayan fiyat artışlarının, ücretlerini günden güne eriten enflasyonun baskısı altında vergi tasarılarının kendilerine ne getireceğini tedirginlikle bekliyorlar.

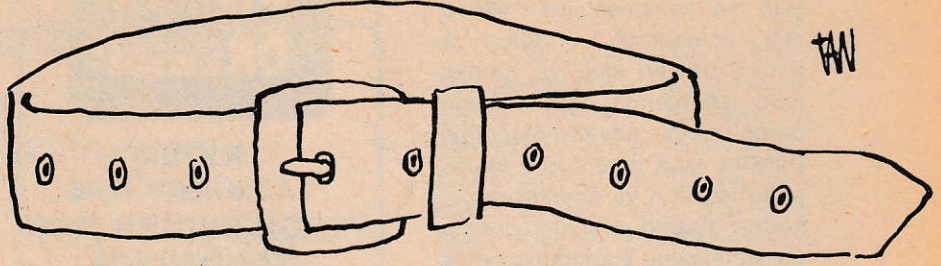
VERGİ NEDİR?

Gerek hükümetin vergi tasarıları ile sosyal adaleti sağlama savının, gerekse muhalefetin gerçekleri ortaya çıkarmaktan uzak kopardığı gürültünün dışında, yeni vergi tasarılarının işçi ve emekçi sınıflar açısından, objektif olarak ele alınması, bu konuda somut önerilerin geliştirilmesi ve emekçi halktan yana istemlerin hayata geçirilmesi doğrultusunda mücadele verilmesi zorunluluğu vardır. İşçi sınıfımızın ekonomik ve demokratik haklarının ısrarlı savunucusu DISK, bu konuda da üzerine düşen görevi yerine getir-

mektedir. Yeni önerilen tasarı-
ların ayrıntılarıyla ele alınmasın-
dan önce, vergilerin ne olduğu,
nasıl ve neye göre alındığı, ver-
giler yoluyla hangi oranda sos-
yal adaletin sağlanabileceği üze-
rinde durmak gerekir. Bu genel
doğruları göz önüne almaksızın
yapılacak yaklaşımlar, yanıltıcı
sonuçlara götürebilir.

En genel anlamda "vergi, dev-
letin maddi kaynak gereksinimi-
ni karşılamak üzere aldığı, el
koyduğu değerler bütünüdür."
diye tanımlanabilir. Devlet, sı-
nıflı toplumlarda vardır ve ege-
men sınıfların baskı aracıdır.

Vergilerin kimden hangi
oranda ve nasıl alınacağına da
devlet karar verir. Egemen sınıf-
ların baskı aracı olan devlet,
bir yandan vergilerin miktarını
saptar, öte yandan vergileri al-
ma işini, organları aracılığıyla
gerçekleştirir. Burada ilginç olan
nokta, verginin "toplumun tüm
sınıf ve tabakalarından alınan"
birşeymiş gibi sunulması ve ver-
gi alma işleminde yapılacak dü-

zenlemelerle adaletin sağlana-
cağı izleniminin verilmesidir. Oy
sa vergi, sadece işçilerin ve
emekçilerin yarattığı artı -değer
üzerinden ve bizzat işçi ve emek-
çilerin ücretlerinden alınır. Ya-
ni uygulamada, sermaye sahip-
lerinin verdiği öne sürülen ver-
giler de gerçekte işçiler ve emek-
çiler tarafından ödenmektedir.
Pratikte, işçi ve emekçilerin üc-
retlerinden kesilen vergilerle, iş-
çi ve emekçilerin yarattığı, ama
sermaye sınıfının el koyduğu de-
ğerdan ödenen vergilerden söz
etmek gerekir. Bu bakımdan ver-
gi düzenlemeleriyle, "sosyal ada-
let'in sağlanacağından bahset-
mek gerçekleri gizlemek anla-
mına gelmektedir.

VERGİ DÜZENLEMELERİNE
KAYITSIZ KALAMAYIZ

Bununla birlikte vergi dü-
zenlemelerinin büsbütün önem-

siz olduğunu ifade etmek de
doğru olmaz. Vergi alımını de-
ğiştirerek işçiler ve emekçiler
yararına ileri adımlar atmak, iş-
çi ve emekçilerin oransal olarak
daha iyi yaşam koşullarına ulaş-
masını sağlamak olanağı vardır.
İşçiler ve emekçiler başka alan-
larda olduğu gibi, vergi alanın-
da da verecekleri örgütlü müca-
dele ile ağırlıklarını koyabilirler,
egemen sınıflardan ödünler ko-
pabilirler.

Mücadelenin örgütlülüğü ve ka-
rarlılığı ile, işçi ve emekçilerin
gücü ile orantılı olarak vergile-
rin biçimlenmesine işçi ve emek-
çiler de yön verebilirler. Bugün
Türkiye toplumundaki vergilerle
ilgili tartışmalar bir anlamda sı-
nıf mücadelesinin bu alana yan-
sımalarını ifade etmektedir. Ege-
men güçler kendi elinde topla-
nacak sermaye birikimini kısıt-
layıcı gelişmeleri engelleme doğ-

DISK'İN ÖNERİSİ

DOLAYLI VERGİLERLE İLGİLİ OLARAK

SIVILAŞTIRILMIŞ PET-
ROL GAZA (TÜP GAZ),
FUEL - OİL'E KONULAN
VERGİLER KALDIRIL-
MALIDIR.

MALİ DENGİ VERGİSİ İLE İLGİLİ OLARAK

MALİ DENGİ VERGİSİN
DE VERGİ DIŞI TUTU-
LAN BÖLÜM ASGARİ ÜC-
RET DÜZEYİNE YÜKSEL-
TİLMELİDİR.

DISK'İN ÖNERİSİ

ASIL VE FER'İ ÜCRETLERİN VERGİLENDİRİLMESİ KONUSUNDA

Fazla çalışma ücreti, ikramiye, sosyal yardım, izin ikrami-
yesi, yemek parası gibi kalemlerden oluşan fer'i ücretin vergi-
lendirilme oranı şu anda yürürlükte olan % 25'in üzerine çıkarıl-
mamalıdır. Fer'i ücretin asli ücretle (maaş) birleştirilerek ver-
gilendirileceğini belirleyen sınır, yasada 80.000 TL. gibi sayısal
olarak değil, "asgari ücretin yıllık tutarının 2,5 katı" biçiminde
yer almalıdır. Bu uygulama, yalnızca işçiler için geçerli sayıl-
malıdır. Böylece birkaç yıl sonra enflasyonla yasanın koyduğu
sınırın emekçileri zor koşullara sokması engellenecektir.
İşveren vekili, yüksek kademe yöneticisi niteliğindeki kişiler için,
vergi kaçırmayı önleyici hükümler yasada ayrıca yer almalıdır.

rultusunda kamuoyu oluşturma uğraşı vermektedirler. Buna karşılık işçi ve emekçilerin ekonomik, demokratik örgütleri de temsil ettikleri sınıf ve tabakaların istemlerine ağırlık kazandırma çabası göstermektedirler. **DISK**'in vergi tasarılarını ele alışı da işçilerin ve emekçilerin çıkarları açısından olumlu adımların atılmasını sağlamaya yöneliktir. **DISK**, bu amaçla hazırladığı bir broşürü tüm parlamentolere dağıtmıştır. Tasarılar yasalasınca kadar **DISK**, bu doğrultudaki çabalarını özellikle yoğunlaştıracaktır.

YENİ VERGİ TASARILARINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Bakanlar Kurulu tarafından meclise sunulan ve komisyonlarda ele alınarak belirli ölçülerde tartışılan vergi tasarıları, çok geniş kapsamlıdır. **Gelir Vergisinden Kurumlar Vergisine** kadar birçok vergi değiştirilmek istenmektedir. Öngörülen değişikliklerin bir bölümü doğrudan işçilerin ve emekçilerin ücretle-

Tüccar, sanayici ve serbest meslek sahipleri gelirin üçte ikisini aldıkları halde, gelir vergisinin üçte birini ödemektedirler.

riyle ilgilidir. Bir bölümü ise ilk planda işçi ve emekçilerle ilgili değilmiş gibi görünmekle birlikte, kısa süre sonra işçi ve emekçilerin yaşam koşullarına yansımaları söz konusu olan vergilendirmelerdir. Yeni tasarıda, sermaye sınıflarının belirli yönlerde kanallara kanalize edilmesini sağlamayı ve şimdiye kadar vergi dışı kalmış kazançları vergi kapsamına almayı hedefleyen öneriler de vardır. Dergimizde, olanaklarımız oranında vergi tasarısının genel bir değerlendirmesini ve-

DISK'İN ÖNERİSİ

KIDEM TAZMİNATININ VERGİLENDİRİLMESİ KONUSUNDA

İş Yasasına göre 30 gün üzerinden kıdem tazminatı alan ve toplu sözleşmelerle kıdem tazminatı miktarını artıran işçilerin, işyerindeki hizmet süresine bakılmaksızın, kıdem tazminatının 24 yıllık tutarının 7,5 katı kadar (bugün için 594.000 TL.) bölümü vergi dışında tutulmalıdır. İşverenlerle aralarındaki anlaşmalara dayanarak kıdem tazminatı alan yüksek yönetici, müşavir gibi işveren vekillerinin tazminatları Bakanlar Kurulunun önerisinde olduğu gibi vergilendirilmelidir.

receğiz. (**DISK**'in ayrıntılı görüşlerini öğrenmek isteyenler "**İşçi Sınıfı ve Emekçi Sınıflar Açısından Yeni Vergi Tasarıları**" adlı broşüre başvurabilirler.)

DISK'İN ÖNERİSİ

VERGİLERİN ÖDENME ZAMANINA İLİŞKİN OLARAK

Vergiyi dönem başında peşin olarak ödeyen işçi ve emekçilerin, vergiyi 23 ay kadar sonra ödeme olanağına sahip sanayici, tüccar, serbest meslek mensubu gibi kişiler karşısında uğradığı haksızlık ortadan kaldırılmalıdır. Bunu sağlamak için işçi ve emekçilere, enflasyon oranı gözönüne alınarak % 20 dolaylarında bir vergi indirimi yapılmalıdır.

Bakanlar Kurulu'nun getirdiği yeni tasarılarla işçi ve emekçi sınıflardan, **eskişine oranla daha az vergi** alınmak istendiği, buna karşılık sermaye kesiminden yine eskiye oranla daha çok vergi talebinde bulunulmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır. Ancak bizzat hükümet yetkilileri de tasarılar aynen yasa-

DİSK'İN ÖNERİSİ

YEREL YÖNETİMİN MALİ GÜCÜNÜ DÜZENLEYECEK VERGİLERLE İLGİLİ OLARAK

Ticari amaçlı olmayan tüm afiş, bildiri ve broşürler vergi dışında tutulmalıdır. Belediyelerin mali özerkliği sağlanmalı, belediye hizmetlerinden çok yararlananlardan daha çok vergi alınmalıdır. Kamu hizmetleri sonucu doğan değer artışı vergilendirilmeli, sanayi ve ticaretin kentsel yaşama getirdiği yükü azaltacak bir vergilemeye gidilmelidir. Belediye gelirleri ve cezalar zamanla etkisini yitirmeyecek biçimde saptanmalı, bu konuda yerel yönetimlere esnek bir yetki alanı tanınmalıdır.

DİSK'İN ÖNERİSİ

EN AZ GEÇİM İNDİRİMİ KONUSUNDA

"En az geçim indirimi" adıyla vergi dışı bırakılan ücret bölümü, enflasyonla kayba uğramayacak biçim de formüle edilmelidir. Örneğin, en az geçim indirimi, asgari ücret değeri olarak belirlenmelidir. En az geçim indirimine ölçü olacak asgari ücret, iki yılda bir değil, her yıl değiştirilmelidir. Asgari ücretin kararlaştırıldığı komisyonda DİSK de temsil edilmeli, işçi temsilcileri çoğunlukta olmalıdır. Beş kişilik bir ailenin barınma, beslenme, sağlık, giyim, eğitim, kültür için duyacağı gereksinim, tüketici fiyatları açısından bilimsel olarak ölçüt alınmalı, asgari ücret buna göre saptanmalıdır. İşçi ve emekçiler için kullanılan gelir vergisi cetvelleri sermaye sınıfının temsilcilerinininkinden ayrı düzenlenmelidir.

İşçi bile vergi alanında sosyal adaletin sağlanamayacağı görüşünü ifade etmektedirler. Devletin resmi verilerine göre, Türkiye'de ulusal gelirden ancak üçte bir oranında pay alan ücretliler (yani işçi ve emekçiler) gelir vergisinin üçte ikisini ödemektedirler. Buna karşılık nüfusun küçük bir bölümünü oluşturan tüccar, sanayici ve serbest meslek sahipleri gelirin üçte ikisini aldıkları halde, gelir vergisinin üçte birini ödemektedirler.

Devletin resmi verilerine göre, Türkiye'de ulusal gelirden ancak üçte bir oranında pay alan ücretliler gelir vergisinin üçte ikisini ödemektedir.

Tasarının gerekçesinde, tasarının uygulanma olanağı bulunması halinde işçi ve emekçilerin gelir vergisi içindeki payının % 64'ten % 52'ye düşeceği belirtilmektedir. Yani gelirin üçte birini alan nüfusun büyük çoğunluğu önümüzdeki dönemde de vergilerin yarısından çoğunu ödemeye

devam etmek zorunda kalacaktır.

Tasarılarda işçi ve emekçiler yararına olumlu gelişmeleri sağlamaya yönelik önerilerin bu gün için küçümsenmemesi gereken öneriler olduğu bir gerçektir. Ancak vergilemeye esas teşkil edilecek miktarların sabit sayılarla yasalara konulmak istenmesi, yaklaşımın olumluluğuna gölge düşürmektedir. Çünkü bugün için makul sayılabilecek vergilendirme miktarları, dönem dönem % 50 dolaylarında gerçekleşen yıllık enflasyon oranı ile kısa sürede emekçilerin büyük yük vergi yükü altına girmesini getirebilecektir. Yıldan yıla paranın satın alma gücünün düşmesi sonucunda, devlet gelirlerinin azalmaması için, bakanlar kuruluna cezalar ve bazı vergi miktarları konusunda esnek bir uygulama alanı tanınan tasarılar da, işçi ve emekçilerin aynı ekonomik koşullarda karşılaşacağı zorluklar düşünülmemiştir. Enflasyonun etkisiyle azalan devlet gelirleri bakanlar kurulu kararlarıyla yükseltilebilecek, buna karşılık işçi ve emekçiler enflasyonun sonucunda aldıkları paranın satın alma gücünün düşmesi ile birlikte daha çok vergi ödeyecekleri gelir dilimlerine tırmanacaklardır.

DOLAYLI VERGİLER EMEKLİLERE YÜK OLACAK

İşçiler ve emekçiler açısından olumsuz olarak nitelenebilecek değişiklik önerileri arasında dolaylı vergilere yapılan eklemlerden de söz edilebilir. LPG (sıvılaştırılmış petrol gazı - tüp haz) gazı ile fuel - oil ile getirilen vergiler işçi ve emekçileri yakından ilgilendirmektedir. Bu vergileri doğrudan işçi ve emekçiler ödeyecektir. Bununla birlikte ilk planda sermaye kesimine yükleniyormuş gibi görünen bir kısım vergilerin de bir süre sonra emekçilere yük getirmesi kaçınılmazdır. Kurumlar vergisinin

yükseltilen oranlarından dolayı ve reklamaların vergilendirilmesinden dolayı sermaye kesiminden istenilen yeni paraların kapitalist düzenin yasası gereği, mamul fiyatlarına yansımaları olmaktadır. Hükümetin girişiminin amacına ulaşması, daha sonra alınması gereken, **yükün emekçilere yansımalarını engelleyecek önlemlerin başarısına** bağlıdır.

Yüksek kazançlarda gelir vergisi oranının yükseltilmesi, binek otomobili, birden faz-

Vergi düzenlemeleriyle «sosyal adalet»in sağlanacağından bahsedilemez.

la bina, kotra, yurt dışında paralı okuyan çocuklar için artan oranda vergilendirmeler, hisse senetlerinden alınacak vergiler, hükümetin amaçladığını ifade ettiği hedefe varması açısından olumlu adımlardır. Tarımsal kazançların vergilendirilme oranının yükseltilmesi olumlu, bu

İşçiler ve emekçiler vergi konusunda da verecekleri örgütlü mücadeleyle ileri adımlar atabilirler.

oranın yine de düşük kalması olumsuz örnekler olarak sayılabilir. Hiçbir sosyal güvenlik kurumuyla bağlantısı olmayan **tarım işçilerinin vergi dışı bırakılması** ile yazarların vergi baskıcılık sınırının 100.000 liraya çıkarılması, **asker ve sivil kesimler arasındaki ayrıcalıklı durumun ortadan kaldırılması** da desteklenmesi gereken girişimlerdir. Ancak bütün olumlu adımların başarıya ulaşması halinde bile, vergilerin düzenlenmesi ile sömürünün ortadan kaldırılamayacağı, gerçek **toplumsal adaletin sağlanamayacağı** unutulmamalıdır. Çünkü ne kadar yüksek oranda olursa olsun **sermaye kesiminin ödediği vergi kârdan**, yani emekçilerin yarattığı **artı değerden alınmaktadır**. Buna karşılık ne kadar düşük oranda

DISK'İN ÖNERİSİ

TARIMSAL KAZANÇLARIN VERGİLENMESİYLE İLGİLİ OLARAK

Tarımsal kazançların vergilendirilme oranı yükseltilmelidir.

KURUMLAR VERGİSİ İLE İLGİLİ OLARAK

Kurumlar vergisinden doğacak büyük sermaye giderlerinin bu yükü işçi ve emekçilere aktarmasını engelleyecek önlemler alınmalıdır.

olursa olsun, işçi ve emekçilerin ödediği vergi, onların boğazından, insanca yaşam koşullarından kesilmektedir.

En çok vergiyi veren işçi ve emekçiler ancak kendi iktidarlariyle bu duruma son vereceklerdir.

DISK

**İŞÇİ SAĞLIĞI
İŞ GÜVENLİĞİ**

DAHA FAZLA KÂR DAHA FAZLA KAN

- Türkiye'de hergün 550 işkazası olmakta, 10 işçi sakat kalmakta, 4 işçi ölmektedir.

Türkiye'de çalışabilir nüfusun onda birinin bile kapsamına giremediği Sosyal Sigortalar Kurumu'nun gerçekleri yansıtmayan rakamlarına göre Türkiye'de son beş yıl içinde 898.296 işkazası, 1.367 meslek hastalığı olayı gerçekleşmiş, bu olaylarda 5.086 işçi ölmüş, 13.829 işçi sürekli işgöremez duruma gelmiştir.

SSK'nun kurulduğu 1964 yılından bu yana ise yine gerçekleri yansıtmayan rakamlara göre 30 yıl içinde 2,5 milyon işkazası olmuş, 63 bin işçi sakat kalmış, 19 bine yakın işçi ölmüştür. (Bakınız Tablo 1,2,3.)

Bu istatistiklere göre Türkiye'deki ölümcül işkazalarının tekrarlanma oranı sözcülemi kömür madenciliğinde ABD'ye göre 9, İngiltere'ye göre 10, Yugoslavya'ya göre 14 misli fazladır.

Gazetelerde, radyo ve televizyonda zaman zaman nedenleri açık bir biçimde anlatılmadan işkazalarında ölen işçiler hakkında haberler yayınlanıyor. Grizu, patlamasından ölen, toprak altında kalan, elini, kolunu makineye kaptıran inşaattan düşerek ölen, işçilere ilişkin fotoğraflar

görüntüler yayınlanıyor. SSK hastahanelerinde işçiler sürekli işgörmelik raporu almak için uzun kuyruklar oluşturuyorlar. Duvarlara «bunlar işkazaları değil, iş cinayetleridir.» yazılıyor. Okuyoruz, görüyoruz bunları ama üzerinde derinlemesine düşünmeden, kendimizi olayın dışında olduğunu sanarak, işkazalarının önlenemez kazalar olduğunu düşünerekten belki de.

Oysa bugün tüm dünyada, yalnızca sanayide, hergün 160.000 işkazası olmakta, her yıl 100.000 işçi ölmektedir. 1976 SSK rakamlarına göre bugün Türkiye'de SSK üyesi her dokuz işçiden biri işkazasına uğramakta, 550 işkazası olmakta, 10 işçi sakat kalmakta, 4 işçi ölmektedir.

Türkiye'nin üyesi olduğu Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 1976 rakamlarına göre Türkiye ölümctül işkazaları tekrarlanma oranı açısından maden sanayiide ve kömür madenciliğinde dünyada birinci, yapım sanayiinde ise Sri Lanka, Panama, Nijerya, Guadelup ve Güney Kore'den sonra altıncıdır.

KAPİTALİST SINIFA GÖRE İŞKAZALARININ NEDENİ: DİKKATSİZLİK.. PEKİ, YA MESLEK HASTALIKLARININ?

Türkiye'de ister kamu iktisadi kuruluşu olsun, isterse özel sektöre ait olsun tüm işyerlerinde çok sayıda işkazası olmakta, bu kazalarda çok sayıda işçi yaralanmakta, sakat kalmakta ya da ölmektedir. Bu olayların da ancak çok ufak bir kesimi istatistiklere geçmektedir. İşkazaları karşısında kapitalistlerin yeni patronların genellikle tek açılması olmaktadır: DİKKATSİZLİK.

Kapitalistler işkazalarından sürekli olarak işçileri sorumlu tutmakta «dikkatli olsalar kaza yapmazlar» demektedirler. Ve bu dikkatsizliğin temel nedeni olarak da işçilerin cahilliğini öne sürmektedirler.

Oysa bugün çok iyi bilinen bir gerçektir, kalifiye olmayan işçiler arasında işkazası oranı daha fazladır. Ancak bugün patronlar özellikle belirli işkollarında kalifiye olmayan işgücünü tercih etmektedirler. Düşük ücret ile işçi çalıştırmak ve bu tür işçilerin sigorta ve diğer yükümlülüklerinden kaçınmak daha fazla kâr dürtüsü ile çalışan patronlar için çok çekici bir yol olmaktadır. Ama öte yandan kalifiye olmayan işçiler arasında işkazası tekrarlanma oranı oldukça yüksek rakamlara ulaşmaktadır. Patronlar teknik bilgi ve deneyi olmayan, eğitimsiz işçileri çalıştırmayı tercih etmekte, bu işçiler bir kazaya kurban gittiğinde onların «cahilliğini» öne sürmektedirler. Çalışma Bakanlığının Cumhuriyetin 50. Yılı nedeniyle çalışma hayatına ilişkin olarak yayınladığı kitapta da benzeri açıklamalar yapılmakta ve işkazalarının yüzde 80'inin «beşeri faktör»den, yani insanı hatalardan ileri geldiği iddia edilmektedir.

Oysa işçi sağlığı ve işgüvenliği sorununda insan tabiatının doğurduğu hatalar değil, nesnel ve teknik nedenler ele alınmak zorundadır. Çalışan insanların dikkatsiz, zayıf, unutkan anlarının olabileceği, bunların da gerçekte çalışma hayatına ilişkin nedenlerle ortaya çıkabileceği göz önünde bulundurularak insanın en dikkatsiz anlarında bile kaza yapmayacağı çalışma koşulları yaratılmalıdır.

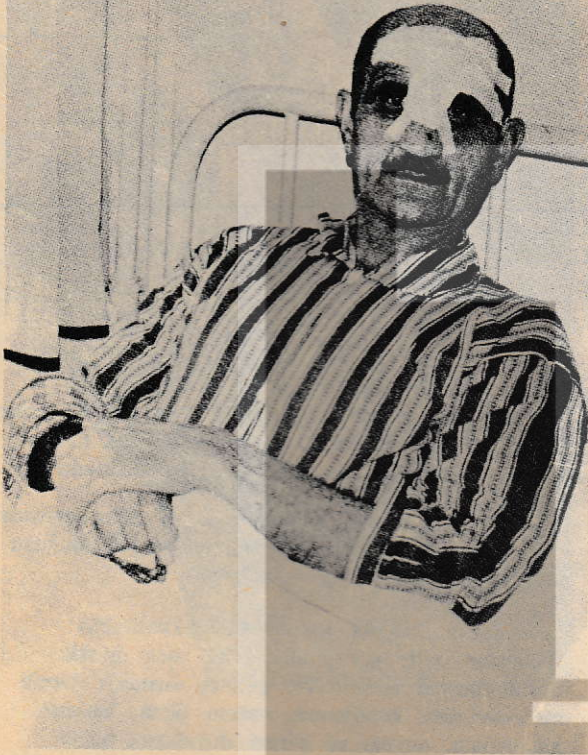
TABLO 1 : İŞKAZALARI VE MESLEK HASTALIKLARININ YILLARA DAĞILIŞI

	İşkazaları	Meslek Hastalıkları
1973	176.243	125
1974	166.551	22
1975	182.641	309
1976	197.014	683
1977	201.868	392
TOPLAM	924.317	1.531

Beş yıllık genel Toplam: 925.848 işkazası ve meslek hastalığı (Kaynak: SSK 1977 İstatistik Yıllığı, s.51)

SAĞLIKLI OLMAK, FİZİKSEL, ZİHİNSEL VE
TOPLUMSAL VARLIK OLARAK EN İYİ
KOŞULLARDA YAŞIYOR OLMAKTIR

İşçi sağlığı ve iş güvenliği genel sağlık sorununun bir parçasıdır ve içinde yaşadığımız ekonomik - toplumsal düzenden ayrı ele alınamaz. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) ve DÜNYA Sağlık Örgütü'nün (WHO) de kabul ettiği ilkelere

sağlıklı olmak fiziksel, zihinsel, toplumsal varlık olarak en iyi koşullarda yaşıyor olmaktır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği sorunu da bu anlamda tüm çalışanların bedensel, ruhsal ve toplumsal yönden en iyi duruma getirilmesi ve bu durumun korunması, işyerindeki koşullar nedeniyle işçilerin sağlığının ve işgücü kaybının önlenmesi, işçinin bedensel ve ruhsal gereksinimlerine uygun bir iş çevresine yerleştirilmesi sorunudur.

Üretim yalnızca ihtiyaçlarımızı giderecek bir süreç değil, insanın toplumsal olarak yeniden üretimin en üst düzeyde en sağlıklı biçimlerde daha iyiye, daha güzele doğru gerçekleştirildiği bir süreç olmalıdır.

Oysa özel mülkiyet temeli üzerinde yükselen kapitalist toplumun en temel dürtüsü KÂR'dır. «KÂR, DAHA FAZLA KÂR, EN FAZLA KÂR.» Bu nedenle kapitalist düzende işçi sağlığı ve işgüvenliği sorunu genel sağlık sorunun en önemli bir parçası olarak değil, bir artan maliyetler sorunu olarak ele alınır.

İçinde yaşadığımız toplumda her konuda olduğu gibi bu konuda da işçi sınıfı ile kapitalist sınıf arasında «doğal bir çıkarbirliği» yoktur, gerçek bir çatışma vardır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği sorununu her iki sınıf da karşıt açılardan ele alacaktır. Bu konuda azınlığın kârı, çoğunluğun sağlığı ile çatışacaktır.

KAPİTALİST SINIF: «BİR İŞÇİ Mİ ÖLDÜ,
KAPIDA BEKLEYEN BİNLERCESİ VAR!»

Üretimin toplumsal niteliğe karşın üretim araçlarının özel mülkiyette toplandığı kapitalist düzen, ve onun parçası olan insanın en aşırı bir biçimde, en hunharca sömürüsüne dayanır. Kapitalist düzede neyin, ne ile, ne kadar üretilceğine karar veren, üretimi, işin hızını,

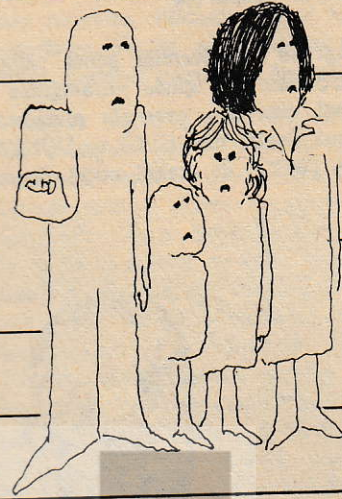
TABLO 2 : ÖLÜM OLAYLARININ ÖLÜM NEDENLERİNE GÖRE DAĞILIŞI

	İşkazası	Meslek Hastalığı	Toplam
1973	822	189	1.011
1974	983	134	1.117
1975	855	183	1.038
1976	947	166	1.113
1977	1.135	174	309

Son Beş Yılda Toplam Ölüm Sayısı: 5.588 (Kaynak: SSK 1977 istatistik Yıllığı, s.69.)

TABLO 3 : SÜREKLİ İŞ GÖRMEZLİK OLAYLARININ NEDENLERİNE GÖRE DAĞILIŞI

	İşkazası	Meslek Hastalığı	Toplam
197	2.372	163	2.535
197	2.643	119	2.762
197	2.560	204	2.764
197	2.659	528	3.187
1977	3.123	331	3.454

Son Beş yıllık Genel Toplamı 14 702 Sürekli işgörmezlik olayı. (Kaynak: SSK 1977 istatistik Yıllığı, s. 67)

üretim hacmini planlayan işçi sınıfı değil, kapitlist sınıftır. Burjuvazi için önemli olan kârını artırmaktır. İşkazarların ve meslek hastalıklarını önlemeye yönelik her harcama kâr dürtüsü ile çelişir. Kapitalistler üretim maliyetlerini düşürmek, kârlarını artırmak ya da sürdürebilmek için her yönetime başvururlar.

Yasa ve yönetmenliklerin işçi sağlığı ve işgüvenliği alanında işverenlere yüklediği her görev işletmelerin masraflarının biraz daha artması demektir. Zehirlenmeyi azaltacak her sistem, işkazarını azaltacak her yeni makine patron için yeni bir yatırımdır. İşçilere daha fazla dinlenme zamanının tanınması, 8 saatten fazla çalıştırmama, ağır ve zehirli işlerde 8 saatten az çalıştırma, işin hızının yavaşlatılması, emek yoğunluğunun azaltılması, fazla mesailerinin sona erdirilmesi, gece çalışmalarının belli ölçülere göre yapılması ücret karşılığı çalıştırdığı işçilerden en yüksek düzeyde faydalanmak isteyen kapitalistler için birer kayıptır. Daha fazla kâr amacıyla iş güvenliği yatırımları her zaman sınırlı tutulur.

Patronlar sakatlık, körlük, sağırılık, hastalık, ölüm bahasına elde ettikleri, kârlarını hiçbir nedenle azaltmak istemezler. Kapitalist sınıfı sağlık sorunları ile ancak sağlık konusunun tatlı bir kâr alanı olarak görüldüğü zaman ilgilenmektedir.

Kapitalistler kendi ekonomik görüşlerini dile getiren «ekonomi» kitaplarında «kâr»ın sermayelerini tehlikeye atmalarının (riske etmelerinin) karşılığı olduğunu yazarlar. Ama işyerlerinde güvensiz çalışma ortamında çalışan işçilerin canlarını tehlikeye atmaları konusunda suskunluğu tercih ederler.

Kapitalist sınıf için işçilerin canlarının önemi yoktur. «İşyerinde bir işçi mi öldü, ne olacak kapıda

bekleyen binlercesi var» derler. Patronlar için kârları ve makineleri çok daha önemlidir. Kapitalistler işçilerin dikkatsizliğini ortaya sürmekte ancak işçileri daha da dikkatsiz yapabilecek her türlü aşırı çalışma yöntemini de uygulamaktadırlar

İşçilerin dikkatlerinin dağılmasına yol açan çalışma gününü uzatıcı, emeğin verimliliğini ve yoğunluğunu artırıcı her yola başvurmaktadırlar.

İşkazarlarının nedeni konusunda «dikkatsizlik» suçlaması getiren kapitalist sınıf sıra meslek hastalıklarının nedenlerine gelince susmayı tercih etmektedirler. Zehirlenme, verem olma, kansere yakalanma, duyma ve görme duyularını büyük ölçüde yitirme gibi olaylarda «dikkatsizlik» suçlamasını öne sürememektedir.

Kapitalistler bugün dikkatsizlik suçlaması ile işçi sağlığı ve iş güvenliği sorununu örtbas etmeye çabalamakta, oysa işçi sağlığına ilişkin gerekli önlemleri almadıkları için gerçekte Türk Ceza Kanunundaki «teammüden adam öldürme» suçuna eş bir suç işlemiş olmaktadır.

İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞGÜVENLİĞİ SORUNU YALNIZCA İŞKAZALARI VE İŞÇİLERİ İLE SINIRLI BİR SORUN DEĞİLDİR

İşçi sağlığı ve iş güvenliği sorunu üzerinde durulurken bazı yanlışlardan kaçınmalıdır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği sorunu yalnızca işyerleri ve işkazaları ile sınırlı bir sorun değildir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği sorunu, genel sağlık sorunları, çalışma koşulları, üretim teknolojisi, üretilen malların sağlığa uyumlu olması koşulları, işçi ve ailesinin yaşama koşulları (beslenme, giyinme, ısınma, barınma, dinlenme, kültürel

ihtiyaçlar...) evre kirlenmesi, hukuk sorunları... ile i içe ele alınması gereken karmaşıık, çok yönlü bir sorundur.

Fabrikada zararlı bir ortamda çalışan iş tehlikededir. Fabrikada sağlık açısından güvenli bir ortam yaratılmış olsa bile fabrikadan çıkan iş kirlenmiş bir çevrede yaşıyorsa, sanayi artıkları ile kirlenmiş suları kullanıyor, sanayi artıklarından etkilenen gıda maddelerini kullanıyorsa... girişilen sağlık mücadelesi yeterli değildir.

Malları üreten işler, tüketiciler ve tabiat arasında karşılıklı bir ilişki vardır. İşyerinde alışma koşullarının çok mükemmel olmasına karşın üretilen mallar sağlığa zarar verici özellikler taşıyorsa, evre kirlisi işçilerin sağlığı güvence altında değildir.

Sözgelimi, Avusturya'da 5.000 iş arasında yapılan bir araştırma da incelemeye tabi tutulan işçilerin üçte birinde duyma eksikliği görülmüştür. Çeşitli kelerde gürültü sonunda duyma yeteneklerini yitiren işçiler 1 milyon liraya varan tazminatlar almaya başlamışlardır.

Kapitalistler iş kazalarının sorumluluğunu işçilerin cahilliğine ve dikkatsizliklerine bağlamaktadırlar.

Gürültü arzu edilmeyen, istenmeyen sestir. Ve özellikle şu işçiler gürültünün getireceği tahribatlara fazlasıyla maruz kalabilirler: Buhar kazanı yapmamında çalışanlar, hava alanlarında çalışanlar, tekstil işçileri, demir elik işçileri, doğrama işi yapanlar, madeni eşya iş kolunda çalışanlar, kompresör bölümünde çalışanlar, havalı aletleri kullananlar, inşaat işlerinde barajlarda çalışanlar, traktör gibi gürültülü araçları kullananlar, makine odalarında alışanlar..

Gürültü genellikle işçilerde  tür tahribata yol açar:

1. Geçici sağırlık: Bu zamanla düzelebilen bir rahatsızlıktır. Gürültülü işin bırakılması ile geçici sağırlık düzelebilir.
2. Gürültü sağırlığı: Bu iş yerlerinde gürültüye uzun süre maruz kalan işçilerde görülür. İ kulakta organik bozukluğa yol açtığı için bu tahribatın geriye dönüşü yoktur.
3. Gürültünün neden ldğu diğer organik arızalar: Gürültü işçilerde sindirim düzensizliğine, hazım bozukluğuna, kalp çarpıntısına yol açar, sinir bozukluğu yaratır. Bu ruhsal dengesizlik içinde işçilerin işkazasına uğrama olasılığı biraz daha artar.

GÜRÜLTÜ KONUSUNDA NELER YAPILABİLİR?

Gürültüye karşı mücadele etmek elbette iş sağlığına ve iş güvenliğine ilişkin alınacak diğer önlemlerden bağımsız değildir. Ancak doğrudan gürültü tehlikesini amaçlayan ve sendikanın ğrunda mücadele etmesi gerekli önlemleri şöyle sıralayabiliriz.

Gürültü kaynağında yok edilmeli ya da azaltılmalıdır. Daha az gürültülü makineler yapımı zorlanmalıdır. İşyerlerinde, duvarlar sesin yansımасыnı önleyecek bir biçimde inşa edilmeli, gerektiğinde çift kapı, çift penere yapılmalıdır.

Çalışma zemini gürültüyü iletmeyecek malzeme ile döşenmelidir. Gürültülü araçların tamamı ayrı bir bölüme taşınmalıdır. Gürültülü işlerde çalışan işçilerin gürültüye maruz kaldıkları sreler yasa, yönetmenlik ve toplu sözleşmeler ile sınırlandırılmalıdır.

Söz gelimi kanser yapıcı bir madde olan PVC (polivinilklorür) bu madde ile üretim yapılan işyerlerinde çalışan işçilerde çeşitli türde kansere yol açarken, evredikilere zarar vermekte, bu madde ile üretilen plastik maddeler tketicim malı olarak onu kullanan ve çoğunluğu yine işçi olan tüketiciler de çeşitli hastalıklara yol açmaktadır. Bu nedenle işçi sağlığı ve iş güvenliği kusunda kalıcı sonuçlar alabilmek için sorun tüm boyutlarıyla ele alınmalıdır.

Çalışma ve yaşama koşulları öyle bir biçimde düzenlenmelidir ki, işyerlerinde çalışan işçiler her türlü tehlikelerden uzakta. sağlıklı olmalı, üretilen malları kullanan tüketicilerin sağlıkları güvence altına alınmalı; üretim, dışındaki nüfusa'da zararlı olmamalı yani çevre kirlenmemelidir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusu gerçek anlamda siyasi bir sorundur, bir düzen sorunudur. İşçi sağlığı ve iş güvenliği en genel anlamıyla üretimin toplumsal niteliği ile üretim araçlarının özel mülkiyeti arasındaki çelişkinin ortadan kalkacağı **SOSYALİST** bir düzende çözümlenebilecektir.

Ama yinede bu düzende yapacağımız çok iş vardır. Bu sorunlar nasıl olsa sosyalist düzende çözülecektir, diye mücadeleden kaçılmaz. Unutmayalım ki, yarımlar bugünden kurulur.

Sendikalar ücret artışı daha doğrusu satın alma gücünün artırılması yolunda çalışma gününün ve haftasının kısaltılması, daha fazla yıllık izin, emeklilik yaşının düşürülmesi yolunda mücadele verirken işçi sağlığı ve iş güvenliği sorunuyla mücadelelerin esas noktası haline getirmek zorundadırlar.

Ses bombasının gürültüsüyle döküm fabrikasının gürültüsü insan sağlığı bakımından büyük farklar göstermiyor.

işçiye uygun bir tanesi verilmesi sağlanmalıdır. Gürültülü işte çalışacak olan işçiler için işe alınmadan önce duyma testleri yapılmalı, tüzüğün 78. maddesinde belirtildiği gibi sürekli olarak muayene edilmelidirler.

Gürültü şiddetinin ölçüsü desibel'dir (dB). Duyulabilecek en hafif sesin şiddeti 0 desibel'dir. Hafif yaprak hışırtısı 10 desibel, sayfa hışırtısı 20 desibel'dir. 20 desibel başlangıç sesinin 100 katı, 30 desibel başlangıç sesinin 1000 katı demektir. Normal konuşma 60 desibel şiddetindedir. 80 desibel'den sonra kulakta hasar başlar. Dönerli testere gürültüsü 100 desibel, planya gürültüsü 110 desibel, kazan

atolyeleri 120, jet motoru 130, tanksavar roket gürültüsü ise 180 desibel'dir. Ses bombasının

SES BOMBASININ GÜRÜLTÜSÜ 200 DESİBEL, DÖKÜM FABRİKASININ GÜRÜLTÜSÜ İLE 120 DESİBEL

İşçi sağlığı ve iş güvenliği tartışmalarında belki üzerinde en az durulan konu gürültüdür. Gürültü çalışmanın doğal bir sonucu sayılır ve çalışanlarda yıkıcı bir tahribat yapmadığı varsayılır. Oysa gürültü en sinsi tehlikelerin başında gelmektedir.

Gürültü, titreşim, ısı, ısı, basınç gibi fiziksel enerjinin ortaya çıkardığı, fiziksel ve zihni gerginlikten kanser dahil çeşitli hastalıklara kadar yol açabilecek tehlikelerden biridir. 8 saat çalışma ancak 80 desibellik işlerde amaçlanmalı, 90 desibelli gürültülü işlerde 4 saat çalışacağı belirtilmelidir.

Somut olarak işçi sağlığı ve iş güvenliği tüzüğündeki hakların hayata geçirilmesi için yoğun bir mücadele verilmeli, başlık, kulaklık ve kulak tıkaçlarının rahatsızlık vermeyecek özellikte olmaları ve her çıkardığı gürültünün şiddeti de 200 desibel'dir. 130 desibel'den sonra kulak tıkacı olmadan çalışamaz. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde son yapılan araştırmalarda 85 desibel üzerindeki gürültülerin örneğin torna tezgahının gürültüsü kaslarda sindirim ve sinir sisteminde zararlara yol açtığı ülser hastalığına ortam hazırladığı göz bebeklerin ve beyinde kan damarlarının genişlemesine yol açarak baş ağrısı yaptığı yüksek tansiyona neden olduğu kesinlikle ortaya konmuş ve bu sonuçlar üzerine uluslararası kuruluşlarda gerekli önlemler alınmaya başlanmıştır.

Her ülkede gürültünün son sınırı belirtilmiştir. Türkiye'de iş yasasına göre çıkarılmış işçi sağlığı ve iş güvenliği tüzüğünün 22. maddesinde «ağır ve tehlikeli işlerin yapılmadığı yerlerde gürültü derecesi 80 desibel'i geçmeyecektir. Daha çok gürültülü çalışmayı gerektiren işlerin yapıldığı yerlerde gürültü derecesi en çok 95 desibel olabilir» denilmiştir.

Gürültü derecesi ABD'de 90, Federal Almanya Cumhuriyeti ve Hollanda'da 80'dir.

Gürültü sorununda yalnızca gürültü derecesi önemli değildir. Gürültülü işlerde kaç saat çalışıldığı da önemlidir. 105 desibel'de on yıl çalışmakla 115 desibel'de bir yıl çalışmak yada 125 desibel ile 2 ay çalışmak aynı zararlara yol açabilecek eşdeğerli çalışmalardır.

«DİSK; işçi sınıfımızın düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü büyük ölçüde yasaklayan Türk Ceza Yasasındaki 141. ve 142. maddelerin bütünüyle yasadan çıkartılmasının tüm olanaklarıyla kararlı takipçisi olmayı ve bu yolda devrimci bir mücadele vermeyi en önde gelen ödevleri arasında saymayı karar altına alır.»
(DİSK 6. GENEL KURUL KARARI)

DİSK

**DÜŞÜNCE VE
ÖRGÜTLENME
ÖZGÜRLÜĞÜ**

BURJUVAZİNİN DAYANAĞI, 141-142 MADDELER KALDIRILMALIDIR

Portekiz ve İspanya'da uzun yıllar iktidar olan faşizmin, demokratik güçler tarafından alaşağı edilmesiyle tüm Avrupa'da işçi sınıfının bilimsel dünya görüşüne ve bu doğrultudaki siyasal örgütlenmesine yasak koyan tek ülke Türkiye'dir.

Ülkemizde işçi sınıfının düşünce ve örgütlenme özgürlüklerine konulan bu anti - demokratik yasağın dayanağı, bilindiği gibi, Türk Ceza Yasasının 141 ve 142. maddeleridir. Daha doğrusu yasak, bu maddelerle simgeleşmiştir. 141. madde örgütlenme, 142. madde ise düşünce özgürlüklerinin çağdaş anlamlarına tamamen ters düşen hükümleriyle, işçi sınıfının egemen sınıflara karşı verdiği demokrasi savaşımını büyük ölçüde engellemektedirler.

141 - 142'NİN KÖKENİ

1922'de İtalya'da iktidara geçen faşizm "faşist devleti korumak" amacıyla 25 Kasım 1926'da "Devletin savunulması için özel yasa -- La Legge speciale per la difesa dello Stato"yı çıkarttı. 141 - 142. maddeler, ilk kez bu yasada yer aldılar. Oradan 1930 tarihli İtalyan Ceza Yasasına 270 ve 272. maddeleri olarak konuldular. Bu maddeler ülkemiz yasalarına 1936 yılında getirildi. 11 Haziran 1936'da yani bundan 42 yıl önce 3036 sayılı yasada Türk Ceza Yasasının 141 ve 142. maddelerini oluşturdular.

141 - 142'DE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

İlk kez 1936 yılında Ceza Yasasına giren bu maddeler bu tarihten sonra, kısa zamanda iktidarlarca yetersiz sayılarak 1938, 1946, 1949 ve 1951 yıllarında tam dört kez değiştirildiler. Bu değişikliklerle maddelerdeki

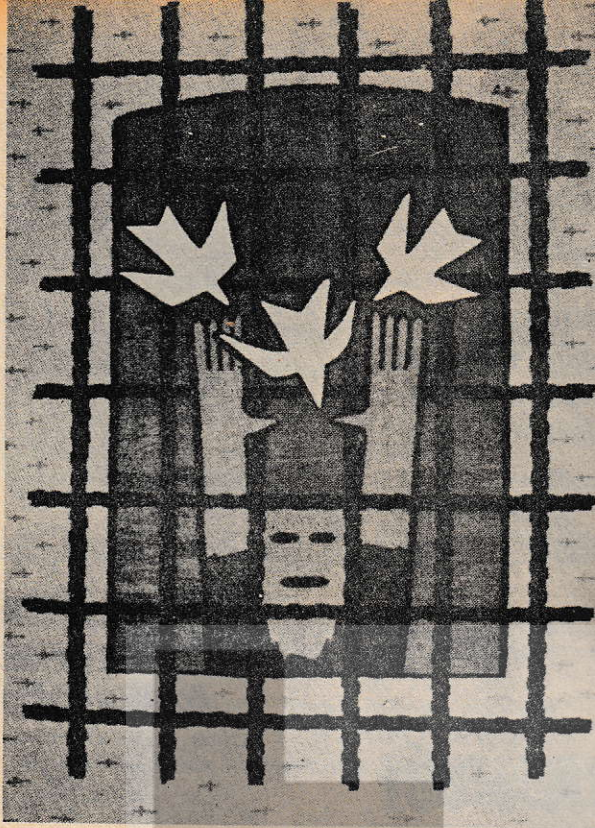
141 ve 142. maddeler işçi sınıfının egemen sınıflara karşı verdiği demokrasi savaşımını büyük ölçüde engellemektedir.

suçlar hem unsurları hem de ceza miktarları yönünden Faşist İtalya'dakinden daha da ağırlaştırıldılar. Örneğin İtalyan Ceza Yasasında bu maddelerde "cebir - zor" unsuru bulunduğu halde, bizdeki değişikliklere "cebirin - zorun" suçta "zımnen" bulunduğu ileri sürülmüş ve "cebir - zor" unsuru maddelerden çıkartılmıştır. Böylece egemen sınıfların çıkarlarını zedeleyen her türlü örgütlenme ve düşüncenin yasaklanmasına hukuksal olanak sağlanmıştır. Maddelerdeki suç unsurlarının belirsizliği de bunu kolaylaştırmaktadır.

141 - 142 NEYİ KORUYOR?

Bu maddelerin kökeni hakkında yaptığımız yukarıdaki kısa açıklama, bunların, tam anlamı ile "faşist devlet düzenini" korumak amacıyla olduğunu göstermiştir. Gerçekten de 1930 İtalyan Ceza Yasasının 270 - 272. maddelerinin yer aldığı "Devletin şahsiyeti aleyhine suçlar" bölümünün genel gerekçesinde; bu suçlarla, faşist devletin ve ideolojinin korunmakta olduğu ve faşist düşünceye karşıt düşüncenin ezilmesinin amaçlandığı, açıkça belirtilmiştir.

Bu maddeler ülkemizde de aynı işlevi sürdürmektedir. İşçi sınıfının düşünce ve örgütlenme özgürlüklerine konulan bu yasak, işçi ve emekçi sınıfları baskı altında tutmakta, bilim ve sanatın gelişmesini önlemekte, eko-

nomik, demokratik, politik alanlarda savaşım olanaklarını ortadan kaldırmakta, kısaca, toplumsal gelişmeye set çekmeye yaramaktadır. Egemen sınıflar bu maddeler aracılığıyla çağdışı üretim ilişkilerini sürdürmek istemektedirler.

141 - 142. MADDELER ANTI - DEMOKRATİKTİR, HUKUKA AYKIRIDIR

Bu maddelerin anti - demokratik niteliği, öncelikle düşüncüyü yasaklamasından doğmaktadır. Bir sınıfın diğer bir sınıfa düşünce ve örgütlenme hakkı tanımadığı düzenin burjuva demokrasisi açısından dahi anti - demokratik sayılacağı açıktır. Nitekim ülkemizden başka hiç bir Avrupa ülkesinde düşünce ve örgütlenme özgürlüklerinin kısıtlandığı görülemez. Bu maddelerin anti - demokratik niteliği onların hukuka aykırı sayılmasını da gerektirmektedir. Gerçekten de bu maddeler, temel hak ve özgürlüklerle ilgili uluslararası hukuksal belgelere aykırı düşmektedir. Özellikle İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 2.; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10. maddelerinde ve Helsinki Sözleşmesinin ilkeler bildirisi bölümünün VII. kısmında yer alan ilkelerde, 141 - 142. maddede yer alan "suçları" açıklamaya olanak yoktur.

Bu maddeler ayrıca iç hukuk metinleriyle de bağdaşmaz. Anayasamızın düşünce ve örgütlenme özgürlükleriyle ilgili 20, 21, 56 ve bir bakıma 57. maddelerinde yer alan ilkelerle 141 - 142. maddeleri bağdaştırmak kolay değildir.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI VE 141 - 142

141 ve 142. maddeler temel haklarla ilgili hukuksal belgelere ve Anayasamıza aykırı olmakla birlikte, bu konuda Anayasa Mahkemesine açılan bir davanın reddedilmiş olduğunu da belirtmemiz gerekir. Bu dava, Tür-

kiye İşçi Partisi tarafından 1963 yılında açılmıştı. Anayasa Mahkemesi 141 - 142. maddelerin Anayasaya aykırılığı nedeniyle iptaline ilişkin bu davayı, iki yıl sonra 28.9.1965 gün ve 963/173 E., 965/40 K. sayılı kararıyla reddetti.

Burada hemen 141 - 142'nin Anayasaya aykırılığı yolundaki iddia Anayasa Mahkemesince reddedilmiş olduğuna göre, bu maddeler Anayasaya uygundur denilebilir mi? diye bir soru akla gelebilir. Bu soruya olumlu yanıt verilemez. Çünkü, herşeyden önce Anayasa Mahkemesi kararı "kesin" değildir. Yani, Anayasa Mahkemesinin bu kararına rağmen yeni bir dava açılabilir ve Mahkeme evvelce iptal istemini reddetmiş olduğu halde bu yeni davada maddeleri Anayasaya aykırı olarak iptal edebilir. Bu nedenle, açılan davayı red etmiş olması o hükümlerin Anayasaya aykırı olmadıkları konusunda kesin bir kanıt sayılamaz.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin 141 - 142. maddelerle ilgili kararı 7'ye karşı 8 oy çoğunluğuyla verilmiştir. Bu da o kararın hukuksal olarak çok güçlü gerekçelere dayanmadığını göstermektedir.

Anayasa Mahkemesi kararı içerik bakımından da birçok eleştirilere uğramıştır. Karar, eksik incelemeye dayanmakta, bilimsel dayanakları bulunmamaktadır. Ayrıca Anayasa Mahkemesinin birçok kavram hakkında "bilimsel bir bilgiye" sahip olmadığı, bu nedenle kavramları birbirine karıştırdığı ve yalnızca yasa koyucunun gerekçelerine bağlı kaldığı, gerçekleri gözönüne almadığı v.b. de ileri sürülmüştür.

Başta Türkiye Barolar Birliği olmak üzere ülkemizin tüm hukuk kurumları da bu maddelerin hukuka aykırılığını ve anti - demokratik niteliklerini bilimsel olarak açıklamışlardır.

141 - 142. MADDELERİN GELECEĞİ

Bu maddelerin geleceği, işçi sınıfının ve demokrasiden yana olanların gücüne bağlıdır. İşçi sınıfı ve demokrasiden yana olanlar bütünüleşip, güçlendikçe 141 ve 142. maddelerin sonu yaklaşmaktadır. Demokrasi savaşımının bugün bulunduğu noktadan bu son çok uzakta değildir. Bu görüşün doğruluğunu bu maddelerin tarih içindeki uygulamalarıyla da kanıtlayabiliriz. Gerçekten de işçi sınıfının ve demokrasiden yana tüm sınıf ve tabakaların güçlü oldukları, faşizmin gerilediği dönemlerde, bu maddelerin uygulamadaki yorumu yumuşamaktadır. Oysa, işçi sınıfı ve bağlaşıklarının bölündükleri, güçsüzleştikleri dönemlerde faşizm ilerlemekte ve bu maddelerin uygulanmasında akıl almaz, sert yorumlara rastlanmaktadır. 12 Mart dönemi Sıkıyönetim Mahkemeleri uygulaması ile DGM'lerin uygulamaları buna örnektir.

Ancak, hemen belirtmek gerekir ki, bu maddelerin uygulanmasında mahkemelerin yorumlarının yumuşaması yeterli değildir. Bu maddeler yasadan çıkarılmadıkça sonuca varılmış sayılamaz. İşçi sınıfı ve demokrasiden yana güçler, bu maddelerin yasadan çıkarılması için yılmadan uğraş vermek zorunda olduklarının bilinci ile hareket etmelidirler. Bu uğraş başarılı olduğunda demokratik mücadelemiz önemli bir kilometre taşı geride bırakılmış olacak, faşist güçler önemli bir dayanağından yoksun kalacaktır.

DİSK

TARIM VE ORMAN İŞÇİLERİ

TARIM VE ORMAN İŞÇİLERİNİN MÜCADELESİ DİSK'İN DE MÜCADELESİDİR

DİSK 6. Genel Kurulunda tarım ve orman işçilerinin sorunları da tartışılmıştır. Tarım ve orman işçilerinin elverişsiz çalışma ve yaşama koşullarında bulunduklarını saptayan DİSK 6. Genel Kurulu, bu kesimde çalışanların demokratik hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yapmayı amaçladığını Genel Kurul kararları ile belgelemiştir. DİSK'in bu konuda gerçekleşmesi için mücadele vereceği amaçlar Genel Kurul kararlarında şöyle belirlenmiştir :

"DİSK 6. Genel Kurulu, tarım ve orman işçilerinin hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesi amacıyla, tarım ve orman işçilerinin :

- İş Yasasında tanınan haklardan yararlanması,
- Sosyal Sigorta hakkına tam anlamıyla kavuşturulması,
- Sağlık, eğitim, konut, ulaşım ihtiyaçlarının karşılanması,
- Sendikal haklardan tam anlamıyla yararlanması,

Tarım ve orman işçilerine ayrı bir yasal düzenlemenin getirilmesi işçi sınıfının bu kesimiyle diğer kesimleri arasında bir kopukluk doğuracaktır.

- Sanayi işçileri ile birliğinin pekiştirilmesi,

- İşçi köylü bağlaşıklığının sağlanmasında katkıda bulunulmasının sağlanması için çaba harcanmasına karar verir."

DİSK, Genel Kurulda alınan kararlar doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Nitekim, Çalışma Bakanlığının, tarım ve orman işçilerini kapsayan bir yasa tasarısına ilişkin olarak DİSK'ten görüş istemesi üzerine Genel Sekreter Fehmi İŞIKLAR Bakanlığa yazdığı cevap yazısında DİSK'in görüşlerini ayrıntılarıyla bildirmiştir. Fehmi İŞIKLAR'ın Bakanlığa gönderdiği yazı özetle şöyledir :

"Tarım ve Orman İş Kanunu Tasarısı özünde, bugüne kadar yalnız bırakılmış olan tarım işçisinin ekonomik ve sosyal güvencesinin sağlanması anlamını taşımaktadır. Bu gereklik Anayasa'nın çeşitli maddelerinde belirtildiği gibi devlet organları aracılığı ile, işçinin, çalışanın lehine hükümler getirici nitelikte ol-

malıdır. Mevcut durumu kapsamalı, geleceğe dönük olmalı, açıklık ve belirginlik taşımaktadır...

Tarım işkolunun ekonomik yetersizliğinden söz edilerek işçiye düşük ücret, aynı ücret, kısmi ücret ve düşük kıdem tazminatı öngörülürken, 1475 sayılı yasanın 13 ve 17. maddelerinin aynen uygulanması düşünülmektedir. Ayrıca, son hükümler bölümünde yapılan değişikliklerle, iş kanunu kapsamında olan işçilerin, bu tasarı kapsamına alınması mevcut haksızlık ve aksamaların ortadan kaldırılması bir yana, elde edilmiş hakların kaybedilmesi anlamını da taşımaktadır..

Anti-demokratik düzenin yasalaştırılması anlamına gelen bu tasarı yerine, başta tarım ve orman işçileri olmak üzere, tüm çalışanları kapsamına alacak demokratikleştirilmiş tek bir iş kanunu üzerinde çalışmak daha uygun olacaktır."

DİSK, tasarının maddelerine ilişkin eleştirilerini de ayrıca Bakanlığa iletmıştır.

KIRSAL KESİMDE DURUM

Yeni Yasa tasarısında "kültür durumları ve mali güçleri yeterli olmayan tarım işverenlerine külfet yüklememek" gibi bir gerekçeden hareketle, işçi ve emekçilerin haklarına kısıtlamalar getirilmektedir. Aşağıdaki veriler bu alanda kimin güçsüz, kimin külfet taşıyamayacak durumda olduğunu ortaya koymaktadır. (Veriler DISK Devrimci Toprak - İş Sendikası'nın Nisan 1978'de yaptığı bir araştırmanın sonuçlarıdır.)

- Sendikal örgütlenmeyi başaramamış tarım işçilerinin %

Tarım işkolunda faaliyet gösteren 19 sendikaya kayıtlı toplam işçi sayısı 25.000 civarındadır.

98'i devlete ait işletmelerde çalışmaktadır. Bunlar Köy İşleri, Gıda Tarım ve Hayvancılık ile Orman Bakanlığı'na bağlı işyerleridir. Ortalama 300 bini bulan bu işçi sayısı iş sezonunda 600 bini bul-

maktadır. Sendikalaşma ve toplu sözleşme düzeninden yararlanabilme olanağı olan bu işçilerin ancak çok küçük bir kesimi örgütlenebilmiştir.

- Tarım işkolunda faaliyet gösteren 19 sendikaya kayıtlı toplam işçi sayısı 25.000 civarındadır. Çalışma Bakanlığı 1973 verileri Türkiye'de sendikalaşmış tüm işçi sayısını 2.658.393, toplu iş sözleşmelerinden yararlanan işçi sayısını 893.501 olarak göstermektedir. Günümüzde toplu iş sözleşmelerinden ya

rarlanan işçi sayısı **1.000.000'** a ulaşmıştır. Demek ki, bu sayı içinde tarım işçilerinin oranı **% 2,5'tur.**

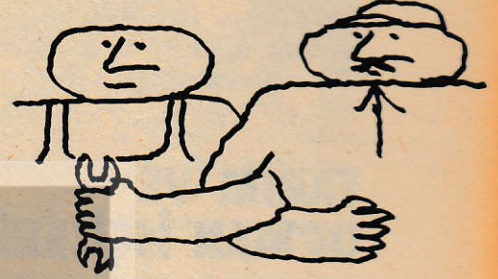
Sendikal örgütlenmeyi başarabilmiş tarım işçilerinin % 98'i devlete ait işletmelerde çalışmaktadır

- Devrimci sendikacılığın orman işçileri arasında yayılmasını önlemek üzere Orman Genel Müdürlüğü, kuruluşu şaibeli olan Türkiye Orman İşçileri Sendikası adındaki sendikayla imzaladığı sözleşmeye işçileri **3 yıl** için sendikal hareketten alıkoymuştur. Grev hakları dahi sözleşme ile ellerinden alınan işçilerin bu sözleşmeyi dahi uygulatabilme olanakları yoktur.
- Türkiye'de orman köylüleri genel nüfusun **% 35'ini** oluş-

turmaktadır. Halen yurdu-muzda ormana **10 km.** mesafedeki köyler de dahil olmak üzere **22.575** orman köyü vardır. Bunun **8.997'si** orman içi köyüdür. Orman köylerinde yaşayan toplam nüfus **11 milyon 586 bin 438** dir.

- Orman köylerinin **% 45'inin** toprağı verimsiz, **% 35'nin** az verimli, **% 14'ünün** verimli, **% 5'inin** ise çok verimlidir. Orman köylerinde yaşayanların çoğunluğu topraksızdır. İş-güçlerini satmaktan başka yolları olmayan orman emekçilerinin orman örgütünde brüt gündelikleri **90 TL.**'dir ve ellerine net olarak geçen para **62 TL.**'dir.
- Orman Genel Müdürlüğüne bağlı işletmelerde toplam olarak ortalama **7 milyon** metre küp tomruk ve **20 milyon** ster odun üretilmektedir. Üretilen bu ürünler devlet eliyle kereste tüccarlarına ortalama **7 milyara** satılmaktadır. Kereste tüccarları ise aynı miktar malı piyasaya ortalama **23 milyara** satmaktadır.

- Çukurova'da mevsimlik tarım işçilerinin çalışma saatleri bugün bile uygulanmakta olan Mısırlı Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa tarafından koyulan "**İbrahim Paşa Nizamnamesi**"ne uygun olarak günde 12 saattir.

- Mevsimlik işçilerin özel toprak sahipleri dışında en büyük işvereni devlettir. Kamu kesiminde çalışan yarım milyona yakın işçinin büyük bir kısmı geçici mevsimlik işçilerdir ve çalışma şartları özel işletmelerden pek farklı değildir. Hele orman kesimindeki işçilerin örgütsüzlüğü alabildiğinedir ve çalışma şartları çok daha ağırdır.

DISK

TARIM VE ORMAN İŞÇİLERİ

Tarım ve Orman İş Kanunu Tasarısı özünde, bugüne kadar yalnız bırakılmış olan tarım işçisinin ekonomik ve sosyal güvencesinin sağlanması anlamını taşımaktadır.

YENİ TARIM VE ORMAN İŞ KANUNU TASARISI ÜZERİNE

Türkiye'de ilk iş yasası 1936 yılında yürürlüğe girmiş olmasına rağmen çalışanları bütünüyle kapsayan bir düzenleme henüz gerçekleşmemiştir. Bu konuda tarım ve orman işçilerinin durumu özellikle dikkat çekicidir. Bu alanlarda çalışanların çalışma koşullarını düzenleyici bir kanun bulunmamakta, İş Kanunu bu çalışanları kapsamına almamaktadır. Buna karşılık 1963 yılında çıkarılan Sendikalar ve toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt kanunları ise tarım işçilerini kapsamaktadır. Ne var ki, bu kanunların tarım ve orman işçilerine tanıdığı haklar çoğunlukla kâğıt üzerinde kalmaktadır. Nitekim söz konusu olan kesimlerde çalışanların sendikalaşmayı başarmaları ve toplu sözleşme düzenine girebilmeleri mümkün olamamıştır. Çünkü işvereni bağlayıcı yaptırımlar getiren yasal düzenlemelerin varolmaması nedeniyle işçilerin bu yasalarla kendilerine tanınan hakları kullanmaları mümkün olmamaktadır; işçile-

Mâli güçleri yetersiz olan köylüler, giderek büyüyen tarım işletmelerinde iş güçlerini satmaktan başka çıkar yolu bulamamaktadır.

rin bu yolda atmaya çalıştıkları adımlar işverenlerin rahatlıkla işlerine son vermesiyle sonuçlanmaktadır. Öte yandan bu işkolunda işyerlerinin dağınık ve birbirlerinden tecrit olmuş durumda bulunmaları, işgücü arzının çok oluşu ve iş bulmada dayıbaşılık ya da elçilik gibi kurumların varlığı işverenlerin bu serbestisini daha da arttırmaktadır.

Bu durum karşısında mevcut işleyiş içerisinde tek çözüm yolu söz konusu kesimde işçilerle işverenler arasındaki ilişkiyi düzenleyen bir yasanın çıkmasıydı. Nitekim 1975 yılında Kastamonu Milletvekili **Sabri TİĞLİ** ve İstanbul Milletvekili **Reşit ÜLKER**'in hazırladı-

ğı bir "Tarım ve Orman İş Kanunu Teklifi" meclise sunulmuştur; ancak bu teklif sürüncemede kalarak kadük olmuştur. Son olarak da aynı teklif geçtiğimiz Şubat ayında Çalışma Bakanlığınca yeniden gözden geçirilerek ele alınmıştır.

İlk bakışta Tarım ve Orman işçilerinin sorunlarına bir cevap olarak görülebilen bu tasarının biraz daha dikkatli bir irdelemeyle bundan çok uzak olduğu ortaya çıkmaktadır. "Tarım ve Orman İş Kanunu Tasarısı" bir yandan mevcut ilişkilerin yasal bir çerçeveye oturtulması niteliğini taşıırken, bir yandan da bu alanda çalışanların bir kesiminin (halihazırda 1475 sayılı

kanunun kapsamında bulunan bir kesimin) ellerindeki haklarının geri alınması ve tarım ve orman çalışanları aleyhine derin bir eşitsizliğin yaratılması anlamını taşımaktadır. Bunların yanı sıra tarım ve orman işçilerine ayrı bir yasal düzenlemenin getirilmesi işçi sınıfının bu kesimiyle diğer kesimleri arasında bir kopukluğun yaratılmasını da doğuracaktır.

Yasa tasarısının hazırlanmasının da hangi esaslara dayanılarak yürütüldüğü gerekçelerden açık seçik çıkmaktadır.

Tasarı tarım ve orman kesiminde çalışanlarla çalışanlar arasındaki ilişkilerin "memleket yararına" düzenlenmesi amacıyla hareketle hazırlanmıştır; oysa üretim araçlarının özel mülkiyeti aracılığıyla, üretimin ve üretim koşullarının yeniden üretiminin bir sosyal sınıfın denetiminde olduğu koşullarda "memleket yararı" bu sınıfın yararı anlamını taşımaktadır: üretimi denetleyenler, bundan doğan yararları da kendi yararlarına dönüştürebilirler. Bu nedenle daha en baştan tasarının yaklaşımı sınıfsal açıdan belirlenmiş bulunmaktadır. Nitekim biraz ilerleyince "genellikle kültür durumları ve mali güçleri yeterli olmayan tarım işverenlerine, ...köllet yüklememek, üretimi

● Orman kesimindeki işçilerin örgütsüzlüğü alabildiğine az ve çalışma şartları çok ağırdır.

ve gelişmeyi engellemek" gibi ilkelerin dikkate alındığı vurgulanmaktadır. Buna karşılık "kültür durumları ve mali güçleri" işverenlerden çok daha yetersiz olan tarım ve orman kesimi çalışanlarının bu durumunu dikkate almak kuşkusuz sınıfsal eşitsizlik karşısında biryanda, ezenden yana taraf olmak anlamına gelmektedir. Ayrıca işverenlerin mali güçlerinin yetersizliği konusu da üzerinde dikkate durulması gereken bir konudur. Çünkü bu tasarının kapsamına alacağı işçilerin önemli bir kısmı devlet işletmelerinde (Köy İşleri Bakanlığı işyerlerinde 7 300, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı işyerlerinde 15 813, Orman Bakanlığı işyerlerinde 275 000 olmak üzere toplam 300 000 işçi, iş sezonunda 600 000 işçi) bu durumda her halde işverenin kültürel ve mali yetersizliğinden söz etmek abes ola-

caktır. Diğer yandan özel kesimde çalışanlar ise çoğunlukla "mali güçleri yetersizliğinden" ötürü topraksız kalmış, ya da toprağı geçimine yetmeyen, çiftçilerden oluşmaktadır. Dolayısıyla tarım kesiminin genel niteliklerini —yani gelir bölümünden düşük pay alması— veri olarak, bunu sadece bu kesim işverenlerine yarayacak biçimde kullanmak tamamen yersizdir. Tarım kesiminde mali güçleri yetersiz olanlar işverenler değildir; aksine mali güçleri yetersiz olan köylüler, giderek büyüyen tarım işletmelerinde iş güçlerini satmaktan başka çıkar yol bulamamaktadır.

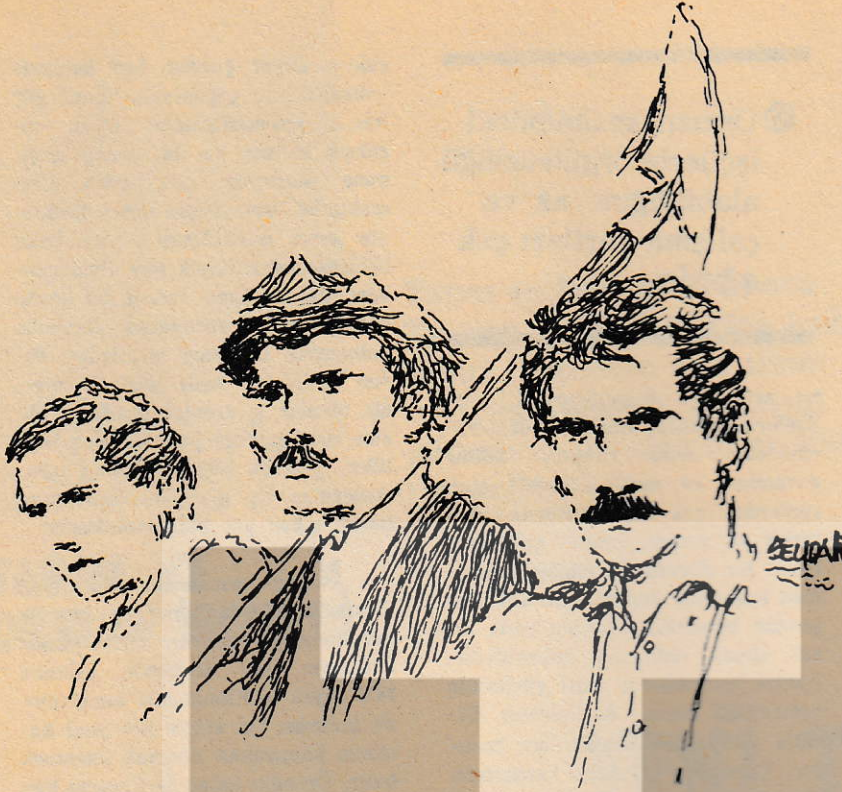
Kanun tasarısının kapsamına ilişkin madde de üzerinde önemle durulması gereken bir sorun yaratmaktadır. Bu maddeyle eskiden 1475 sayılı İş Kanununun kapsamında bulunan bir kesim işçi yeni kanunun kapsamına alınmak istenmektedir. Örneğin halen İş Kanunu kapsamında bulunan "tarım işletmelerinde yapılan yapı işleri", "halkın yararlanmasına açık olan park ve bahçe işleri" ve "tarım ve orman işyerlerinin bünyelerinde kurulan imalâthanelerde yapılan tarım ve orman sanatlarına ait her türlü işler" yeni kanun kapsamına alınmaktadır. Ancak tasarının bu yönü sadece sınıfın parçalanması açısın-

tarım ve orman iş kanunu tasarısı ile yürürlükteki iş kanununun karşılaştırılması

ÇALIŞMA HAFTASI : Tasarıda çalışma haftası 60 saat olarak beirlenmektedir. İş Kanunu'na göre 48 saat olan —ve devrimci sendikalarca düşürülmesi için mücadele verilen— çalışma haftasına oranla çok önemli bir gerilemedir. Kırsal kesimde yıllardır sürdürülen işgücünün aşırı oranda sömürülmesi hareket noktası kabul edilerek buna uygun bir çalışma haftası saptanmıştır. Oysa yapılması gereken, kırsal kesim çalışanlarının bu sorunlarını çözmek ve onlara 8 saatlik işgünü hakkının tanınmasıydı.

FAZLA ÇALIŞMA : Tasarı bu konuda da büyük gerilik göstermektedir. Fazla çalışma süresi 1475 sayılı kanunda olduğu gibi sınırlanmamıştır. İş Kanunu yılda toplam

90 işgünü olarak bir üst sınır koymaktadır. Bu tasarıda, sadece günde üç saat gibi bir üst sınır konulmaktadır. Oysa iş gününün zaten 10 saat olarak belirlenmiş olduğu göz önünde bulundurulursa, böylelikle günde 13 saatlik bir çalışma söz konusu olabilecektir. Üstelik fazla mesai zammı olarak ta İş Kanunu'nun öngördüğünün yarısı kadar (saat ücretinin % 25'i) bir ücret zammı getirilmekle, işverenin işçileri sürekli fazla çalışmada tutarak aşırı bir sömürüyü gerçekleştirmesi mümkün kılınmaktadır. **ASGARI ÜCRET :** Tasarıda asgari ücretle ilgili madde iki yönden çalışanlar aleyhine bir nitelik taşımaktadır. Birincisi; asgari ücretin tesbiti için nesnel koşullar belirlenmemiştir. Yani asgari ücretin, işçi ve ailesinin

dan değerlendirilmemelidir. Çünkü kendisi bile yetersiz olan İş Kanunu'na oranla geri bir nitelik taşıyan yeni tasarı bu yönüyle aynı zamanda işçi sınıfının bir kesiminin kazanılmış haklarının elinden alınması anlamına gelmektedir. (Bu noktaya ileride değineceğiz.) Aslında Tarım ve Orman işçilerinin sorunlarını çözmek ve bunların

çalışma koşullarına yasal bir düzenleme getirmek noktasından hareket etmesi gereken —ki görünüşte böyledir— yeni Tarım ve Orman İş Kanunu tasarısı bu kesimde çalışanların ne kadarını kapsayacağı konusunu Bakanlar Kurulu'nun yetkisine bırakmıştır. Tasarının "Uygulama Alanı" başlıklı 1. maddesinde şöyle denmektedir :

"Bu kanun hükümlerinin tamamının veya bir kısmının uygulanacağı... işyerleri, belli ilçe, il, bölge veya bütün yurdu kapsayacak şekilde Bakanlar Kurulu Kararı ile tesbit edilir. Bakanlar Kurulu bu kararları alırken... tarım ve orman işlerinin mahiyetini, bu işlerin yapıldığı yerlerin kapasitesini ve ilçe, il veya bölgelerin sosyal ve ekonomik durumlarını ve ekolojik şartını göz önünde bulundurur."

Böylelikle yeni tasarının kanunlaşması halinde sanılabileceği tarım ve orman çalışanlarının "yasal güvenceye" kavuşması doğrudan gerçekleşmeyecektir. Aksine politik tercihleri bakımından değişebilir bir kurum olan Bakanlar Kurulu'na bu yetkinin tanınmasıyla tarım ve orman çalışanlarının konumları dönem dönem değişebilir nitelik kazanacaktır. Bunun yanı sıra bürokrasinin işleyişi içerisinde çeşitli yollarla büyük toprak sahiplerinin Bakanlar Kurulu'nun tesbitlerini kendi çıkarları doğrultusunda etkileme olanakları doğmaktadır. Ek olarak da Türkiye'de sık sık rastlanan "kötü seçim bölgelerini cezalandırma" davranışı, bu tasarı ile kırsal alan çalışanlarına karşı kullanılma olanağı doğurmaktadır. Öte yandan kırsal kesim çalışanlarının başlıca sorunlarından biri olan elçilik ya da dayıbaşılık kurumu bu

geçimini sağlayacak miktarda olma zorunluluğu ifade edilmemiştir. İkincisi; bu kesimdeki asgari ücretin İş Kanunu'na tabi işçilerin asgari ücretinden ayrı olarak saptanmasıdır. Tasarının bütününden bu asgari ücretin daha düşük saptanacağı anlaşılmaktadır. Böylelikle tarım kesimi çalışanları işçi sınıfının geçmiş mücadeleleriyle elde ettiği kazanımlardan soyutlanmaktadır. Öte yandan daha yüksek bir asgari ücret için ve asgari ücretin saptanmasında söz ve karar sahibi olmak için kentte ve kırdan ortak bir mücadele verilmesinin koşulları ortadan kaldırılmak istenmektedir.

YILLIK ÜCRETLİ İZİN : Ücretli izin süreleri de tasarı da 1475 sayılı kanundan az olarak saptanmıştır.

- 1 yıldan 5 yıla kadar olanlara yılda 12 gün yerine 6 gün
- 5 yıldan 15 yıla kadar olanlara yılda 18 gün yerine 12 gün
- 15 yıldan fazla hizmeti olanlara yılda 24 gün yerine 18 gün
- 18 yaşından küçükler için ise asgari sınır 18 gün yerine 12 gün olarak öngörülmektedir.

KIDEM TAZMİNATI : Bu konuda hazırlanan tasarı 1475 sayılı kanuna oranla çok geri bir düzeydedir. Halen devrimci sendikaların toplu sözleşmelerle 60 güne kadar yükseltebildikleri bir yılda 30 günlük yasal kıdem tazminatı yeni tasarıda 1 yıla 7 gün olarak öngörülmekte, üstelik işçilerin buna hak kazanmaları için üç yıl çalışmış olmaları koşulu konmaktadır.

- Süresi belirli olmayan iş akitlerinin feshine ilişkin öneller, tarım ve orman işçilerinin niteliği ileri sürülerek indirilmiş, iş yasasından daha da geriye gidilerek 1475 sayılı yasanın anti - demokratik nitelikteki 13. maddesi daha da olumsuz bir uygulamaya sokulmuştur.

- Tasarı, "ücretin en çok % 25'inin aynı olarak ödemesi kararlaştırılabilir" diyerek bir taraftan ücretlerin düşük tutulmasını, bir taraftan da çağdışı bir ödeme biçimini getirmektedir.
- Analık halinde çalıştırma yasağı süreleri 1475 sayılı yasaya göre yarı yarıya indirilmiştir.

yasayla yıkılmak yerine yasallık kazanmaktadır. Tasarı iş ve işçi bulma görevinin devlet adına İş ve İşçi Bulma Kurumu'na düştüğünü belirtmekle birlikte, bu kurumun "gerçekli teşkilâtı kuramaması halinde" gerçek ve tüzel kişilere iş ve işçi bulma aracılığı yapma izninin verilmesini öngörmektedir; bunun da bir tüzüğe bağlanmasını şart koşturmuştur. Yukarıda sözünü ettiğimiz tehlikenin sadece bir ön yargıdan ibaret olmadığını bunun için somut kanıtlar bulunduğunu göstermek mümkün değildir. Örneğin tasarının 56. maddesinde kırsal alanda istihdam sorununun yanlış değerlendirilmesini ortaya koyan şu cümle dikkati çekmektedir: "...işin özelliği dolayısıyla hizmetin işverene gerektiği gibi götürülmemesi...". Burada ilk elde İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun işlevini sadece "işverenlere hizmet" götürmeye, dolayısıyla kurumun işiyle dahi çelişik bir durum yaratmaya yönelik bir yaklaşım vardır; kurumun görevi hem işsizlere iş bulma hem de işverenlere iş gücü sağlama olmalıdır. Bunun yanı sıra özel olarak tarım kesimine baktığımızda bu yaklaşım iyice anlamsızlaşmakta, kuşku yaratan bir görünüm kazanmaktadır: Çünkü tarım kesiminde işverenlerin işçi sıkıntısı çektiğini söylemek mümkün değildir; aksine temelde yanlış istihdam politikasının ve emek üretkenliğinin artması ile küçük toprak sahibi köylülerin mülksüzleşmesi sonucu bu alanda bir işgücü fazlasının varlığını getirmektedir; bu da işverenlere hizmet götürme değil işsizlere iş bulma sorununu ön plana çıkarır.

İkinci bir nokta da "İşçi bulma hizmetinin" yerine getirilmesi için izinli olarak çalışacak araçlarla ilgilidir. Tasarının öngördüğü tüzük, tasarı yasalaşmamış olmasına rağmen 31.3.1978 tarihinden itibaren Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konmuş bulunmaktadır. Bu tüzüğün 3. maddesinde "aracı"nın tanımı yapılmakta ve "...tarım iş kolundaki işveren veya işçilerin kendilerinin, yahut çeşitli teşekküllerinin veya kamu yararına çalışan veya hayır işleriyle uğraşan derneklerin yahut bunların kendi çevrelerinde kuracakları örgütlerin tarımda iş ve işçi bulma işleriyle uğraşmalarına İş ve İşçi Bulma Kurumu'na izin

● Kırsal kesimde çalışanların başlıca sorunlarından biri olan elçilik ya da dayıbaşılık kurumu bu yasaca yıkılmak yerine yasallık kazanmaktadır.

verilebilir." denmektedir. Sürekli tarım kesiminin özelliklerinin vurgulandığı tasarıda, bu kez önemli bir özelliğe değinilmemektedir: tarım kesiminde çalışanlar büyük toprak sahiplerinin ve onların araçlarının baskısı ve denetimi altındadırlar; gerek birbirlerinden kopuk oluşları, gerek eğitim ve kültürel olanaklardan yoksun oluşları v.s. nedenlerle tarım kesimindeki çalışanlar bu baskıdan henüz kurtulamamışlardır. Dolayısıyla Tüzük'te tarım kesimindeki işveren ve işçilere eşit olarak tanınan aracılık

yapma hakkının bu ilişkiler çerçevesinde büyük ölçüde işverenler lehine çözümleneceğini söyleyebilmek için kahin olmak gerekmemektedir. Büyük bir olasılıkla İş ve İşçi Bulma Kurumuna aracılık belgesi almak için başvuracak olanlar eski elçiler ve dayıbaşılar olacaktır. Böylelikle de tarım işçilerinin ezilmesine hizmet eden bu kurum, yasal bir dayanak kazanmış olacaktır. Bu durumda İş ve İşçi Bulma Kurumu araçlarının yapacağı takım sözleşmeleri, tarımsal kesim çalışanlarının sorunlarına bir sorun daha ekleyecek, sendikalaşma sürecinde, engellerden birini oluşturabilecektir. Eşitsiz koşullarda bulunan kişilere, kâğıt üzerinde eşit haklar ve fırsat eşitliği tanınan, bu eşitsizliği korumak ve geliştirmekten başka bir işe yaramayacağı bu sorunlarla birlikte gözler önüne serilmektedir.

Tarım ve Orman İş Kanunu Tasarısı ile birlikte getirilmek istenen düzenlemelerin bir yönü de İş Kanununa bağlı işçilerle tarım ve orman çalışanları arasındaki eşitsiz konumun yasallaşmasına yol açmasıdır.

15 - 16 HAZİRAN 8. YIL GECESESİ YAPILDI

Türkiye İşçi Sınıfının, sendikal haklarına indirilmek istenilen darbe karşısında hareketle geçtiği 15 - 16 Haziran 1970 in sekizinci yıldönümünde ilk kez DİSK'in düzenlediği gece, 16 Haziran günü Spor ve Sergi Sarayı'nda yapıldı. 15 - 16 Haziran'ın yıldönümü Spor Sergi Sarayını dolduran binlerce DİSK üyesi işçinin ve konukların coşkusu artıran bir gece olmakla kalmadı. İşçi sınıfımız, bugün

daha ileri sendikal ve demokratik haklar için mücadeleye kararlı olduğunu 16 Haziran'da bir kez daha vurguladı. Spor ve Sergi Sarayı işçi sınıfımızın günümüzdeki istemleriyle yankılandı. "Ücretler dondurulamaz", "Referandum Hakkımız Söke Söke Alırız", "Genel Grev Hakkımız Söke Söke Alırız" sloganları binlerce işçi tarafından haykırıldı.

16 Haziran gecesi Spor ve Ser-

gi Sarayı, 15 - 16 Haziran yürüyüşlerini simgeleyen panolarla, 15 - 16 Haziran şehitleri Yaşar YILDIRIM, Mustafa BAYLAN, Mehmet GIDAK'ın resimleriyle ve işçi sınıfımızın istemlerini dile getiren bez pankartlarla donatılmıştı. "Yaşasın Emperyalizme ve Faşizme Karşı Savaşan Güçlerin Birliği", "Yaşasın Sosyalizm", "Ücretler Dondurulamaz", "15 - 16 Haziran'ın sekizinci Yılında Sendikal ve De-

İşçi sınıfı
mücadelesine
gönül vermiş
sanatçılar gecede
devrimci marşlar ve
türküler söylediler.

mokratik Haklar için İleri", "Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz" sloganları salonu çepeçevre sarıyordu. Gecenin ilginç bir yanı, konuklar arasında, 15 - 16 Haziran eylemlerine katılmaktan dolayı

yargılananların da bulunması idi. DISK, işçi sınıfının istemleri için direnişe katılmayı görev bilen işçi ve aydınları onur konuğu olarak geceye çağırıyordu.

16 Haziran gecesinde DISK Genel Başkanı Abdullah BAŞTÜRK bir konuşma yaparak Türkiye'nin bugünkü durumunu değerlendirdi, 15 - 16 Haziran'ın 8. yıl dönümünde işçi sınıfının görüşlerini açıkladı.

Baştürk'ün konuşması yer yer işçilerin coşkunluk gösterileri ile kesildi. "Yaşasın DISK", "Yaşasın Sosyalizm", "Faşizme Karşı Omuz Omuz", "Kahrolsun Faşizm", "Bağımsız Türkiye", "16 Haziran Genel Direniş", "Üç retler Dondurulamaz" sloganlarıyla Baştürk'ün konuşması daha bir anlam kazanıyordu. Gece daha sonra işçi sınıfımızın mücadelesini konu alan slayt gösterileri, devrimci ozanların, ses sanatçıların ve halk oyunlarının programa katılmasıyla sürdü.

15/16 HAZİRAN GECESİNE BAŞARI MESAJI GÖNDEREN KİŞİ VE KURULUŞLAR

SIYASİ PARTİLER

Sosyalist Devrim Partisi
Türkiye Emekçi Partisi
Türkiye Sosyalist İşçi Partisi
Vatan Partisi
CHP'li 73 Parlamenter

SENDİKA VE
DEMOKRATİK
ÖRGÜTLER

SİNE - SEN

Türkiye Film İşçileri Sendikası
Türkiye Yazarlar Sendikası
Yeraltı Maden - İş Amasya Şubesi
Yeraltı Maden - İş Hekimhan Temsilciliği
Barış Derneği
Demokratik Sol Dernekler Federasyonu
DEV - GÖR
Devrimci Halk Kültür Derneği

Devrimci Öğrenciler Birliği

Film Set İşçileri Derneği
GENÇ - ÖNCÜ
Görüntü Yönetmenleri Derneği
Işıklandırma Yönetmenleri Derneği

İlerici Gençler Derneği
İlerici Kadınlar Derneği
İst. Gecekondular Kalkandırma ve Dayanışma Derneği
İş Müfettişleri Derneği
Kıbrıslılar Öğrenim ve Gençlik Federasyonu

Oyuncular Derneği

POL - DER

Sosyalist Gençlik Birliği

TRT - DER

TÜM - DER

Tüm Emekçiler Birliği Derneği

Tüm İktisatçılar Birliği

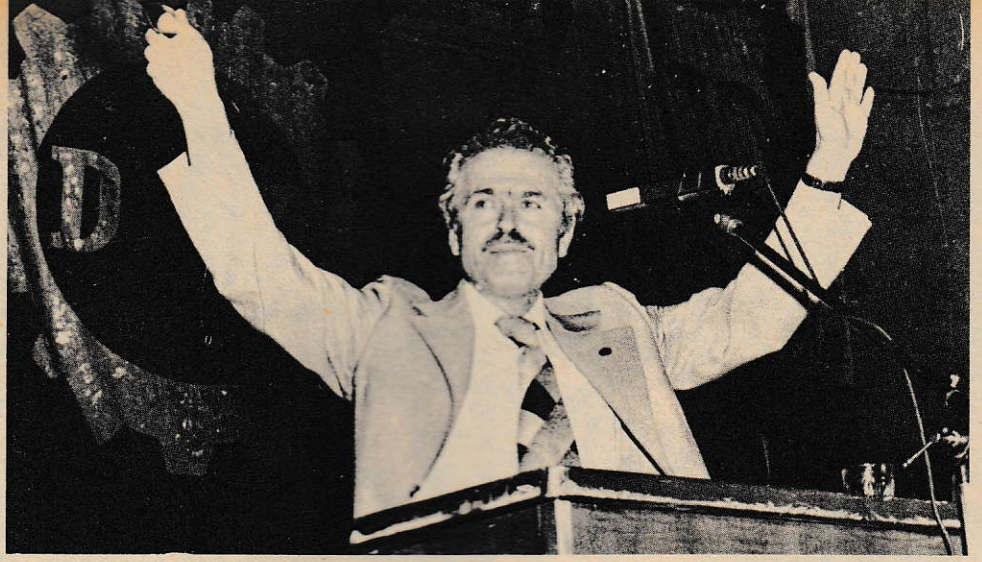
Tüm Yüksek Tekniker ve Teknikerler Derneği

Yönetmen ve Yardımcıları Derneği

GENEL - DER İzmir Şubesi
İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
TÖB - DER İstanbul Şubesi
İstanbul Sular İdaresi Memur Derneği

KİŞİLER

Ahmet ŞENER (Devlet Bakanı)
Salih YILDIZ (Devlet Bakanı)
Bahir ERSOY (Çalışma Bakanı)
Deniz BAYKAL (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı)
Alev COŞKUN (Turizm ve Tanıtma Bakanı)
Mehmet CAN (Adalet Bakanı)
Prof. İsmail Hakkı ÜLGİN (Danıştay Başkanı)
İhsan TEKİN (İstanbul Valisi)
Doç. Dr. Alpaslan IŞIKLI
Prof Cevat GERAY

“İşçi sınıfının öncülüğünde demokrasi güçlerinin omuz omuza oluşturdukları güç ve eylem birliği engellenemeyecektir.”

“MÜCADELEMİZE İŞÇİ SINIFI BİLİMİ YOL GÖSTERİYOR”

Türkiye işçi sınıfının mücadele tarihinde çok önemli bir dönüm noktası olan 15-16 Haziran'ın 8. yılını yaşıyoruz.

İşçi sınıfımızın sendikal hak ve özgürlüğüne, burjuvazinin yöneltmiş olduğu bir saldırıya karşı verilmiş olan bu büyük cevabı, tarih içindeki yerine o-turtmamız boşta gelen görevimizdir.

Dostlarım,

Sınıf mücadelesinin tarihsel gelişim süreci içinde, nispeten durgun hareketsiz geçen dönemlerin yanı sıra belirli bir nitelik değişimini de taşıyan öyle günler yaşanır ki, bu günler «yirmi yılı kapsayan» bir siyasal deneyime eşit olur. İşte Türkiye işçi sınıfı açısından 15-16 Haziran'da yaşanan iki büyük gün bunun en açık kanıtıdır.

Gerçekten 15-16 Haziran günleri Türkiye'de işçi sınıfının gücünü dostta, düşmana göstermiştir.

15-16 Haziran, işçi sınıfının «kendisi için sınıf» olma yolunda vermiş olduğu büyük mücadelenin bir bakıma noktalanmasıdır.

Ama hepsinden de önemlisi 15-16 Haziran'da işçi sınıfı toplumdaki öncülüğünü tartışmasız bir biçimde ortaya koymuş, o güne kadar işçi sınıfı dışındaki «güç»lere bel bağlayan birtakım küçük burjuva aydınlarının yanlış düşüncelerini, ham hayallerini yıkmıştır.

15-16 Haziran direnişi, işçi sınıfının mücadelesine ilişkin teorik yanlışların etkisiz hale gelmesine önemli katkıda bulunmuştur. Ancak 15-16 Haziran'ın 8. yılında da işçi sınıfı adına yapılan yanlışlar baş-

ka biçimlerde ortaya çıkmaktadır. İşçi sınıfı bu yanlışların üstesinden gelerek, mücadelesini sürdürecektir. İşçi sınıfı bilimine ters akımlarla, işçi sınıfı disiplinine aykırı davranışlarla mücadele etmek bu anlamda en önemli görevidir.

15-16 Haziran olayları, Türkiye işçi sınıfının tarihinde bu biçimde önem kazanırken DISK'in tarihinde de önemli bir yer almıştır.

İşçi sınıfımız, mücadelesinde günümüzde zengin deneylere sahip olmasına rağmen plânlı saldırılara boy hedefi haline getirilmek istenilmektedir. Dışa bağımlı kapitalistleşme beraberinde işsizlik, fiyat artışları, ekonomik bunalım, getirmektedir. İçinde bulunmuş olduğumuz ekonomik yapının sorumlusu, sömürü konusunda hiç bir kayıt altına girmek istemeyen sermaye çevreleridir. Bunlar başta işçi sınıfı ve bütün emekçi halk tabakalarına, emekçileri kahreden düzenin faturasını giderek daha da artan oranda ödettirmek istemektedirler. Fiyat artışlarının sorumlusu işçi sınıfı imiş gibi işçi ücretlerinin dondurulmasını önermektedirler.

İşçi ücretleri dondurulamayacaktır.

Kontrollü sendikacılığın geliştirilmesi için her zaman şiddetle karşı çıkacağımız bazı görüşler ileri sürülmektedir.

Kontrollü sendikacılığa izin verilmeyecektir.

Demokratik ve sendikal haklarını kullanmak isteyen, bu konuda hiçbir anti-demokratik uygulama istemeyen işçi sınıfımız ve emekçi halkımızın yoluna bazı engellerin çıkarılması plânlanmaktadır. İhtisas mahkemelerinden söz edilmektedir.

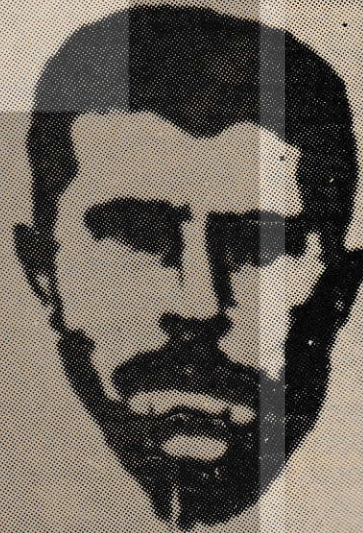
İhtisas mahkemeleri kurulamayacaktır.

Bütün çalışanların toplu iş sözleşmeli ve grevli sendikal haklara kavuşturulması engellere uğramaktadır. Kapitalist düzenin sömürü ilişkilerine işçi sınıfımızın çeşitli adlarla ve görüntülerle ortak edilmesi gündeme getirilmek istenmektedir.

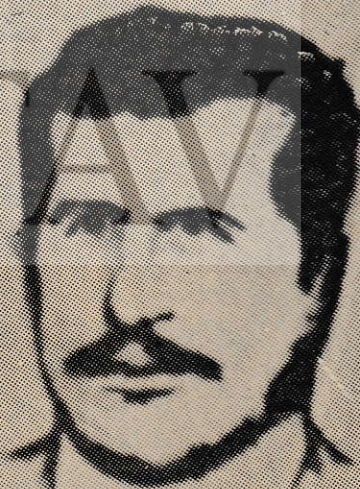
Bu tertipler de boşa çıkacaktır. Emperyalizmin, kapitalizmin uşaklığını yapan faşistlerin saldırılarının yoğunlaştığı bir dönemde, işçi sınıfının öncülüğünde demokrasi güçlerinin omuz omuza oluşturdukları güç ve eylem birliği engellenemeyecektir.

MEHMET GIDAK

YAŞAR YILDIRIM

MUSTAFA BAYLAN

Güç ve eylem birliği konusundaki çalışmalarını daha da somutlaştırmak vazgeçilmez bir görev olarak önümüzde durmaktadır. En kısa zamanda tüm kuruluşların, demokratik güçlerin ilkeli, ortak bir eylem programını yaratıp hayata geçirmek zorunlu olmuştur. Böylesi bir program ve müstereklerde doğacak birlik anti-faşist eylemimizde önemli bir dönüm noktası olacaktır. DİSK olarak bu konudaki tüm görevlerimizi eksiksiz yerine getirmeye hazırız. Ve biliyoruz ki, bu konuda bizlere devrimci hareketin uluslararası alandaki zengin deneyimi ışık tutacak, işçi sınıfının bilimi yol gösterici olacaktır.

Dostlarımız,

15-16 Haziran 1970'i 8. yılında anarken, mücadele geleneğimize uygun olarak, çalışma yaşamına ilişkin istemlerimizi bir kez daha belirtmekte yarar görüyorum. Titizlikle ve kararlılıkla savunacağımız ve uğruna mücadele edeceğimiz istemlerimiz şunlardır.

- ÇALIŞMA YAŞAMINI VE BUTUN TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİ KISITLAYAN YASALAR DEMOKRATİKLEŞTİRİLMELİDİR. 141 ve 142. MADDELER KALDIRILMALIDIR.
- İŞÇİLERİN GİZLİ OY AÇIK SAYIMLA KENDİ SENDİKASINI BELİRLEME HAKKI OLAN REFERANDUM YASALAŞTIRILMALIDIR.

- BUTUN ÇALIŞANLARA TOPLU SÖZLEŞMELİ GREVLİ SENDİKAL HAKLAR TANINMALIDIR.
- LOKAVT KALDIRILMALI VE SUÇ SAYILMALIDIR.
- GREV HAKKI ÜZERİNDEKİ BUTUN SINIRLANDIRILMALAR KALDIRILMALI GENEL GREV HAKKI TANINMALIDIR.
- BUTUN ÇALIŞANLAR YASALARLA KORUNAN HAKLARA KAVUŞTURULMALIDIR. ASGARİ ÜCRETEN VERGİ ALINMAMALI ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİ YÜKSELTİLMELİDİR.
- SSK DEMOKRATİKLEŞTİRİLMELİ İŞÇİLER YÖNETİMİNDE SÖZ VE KARAR SAHİBİ OLMALIDIRLAR.

15-16 Haziran'ın 8. yılında sizleri coşkuyla selamlar, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm yolunda mücadele veren işçi sınıfımıza ve tüm emekçilere ilericici aydınlarımıza, yurtsever gençlerimize yürekten başarılar dilerim.

**YAŞASIN TÜRKİYE İŞÇİ SINIFININ ZENGİN DENEYİMLERLE DOLU ŞANLI MÜCADELESİ
YAŞASIN İŞÇİ SINIFI VE TÜM EMEKÇİLERİN FAŞİZME-EMPERYALİZME KARŞI GÜÇ VE EYLEM BİRLİĞİ
YAŞASIN BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELEMİZ
YAŞASIN DİSK**

15 - 16 Haziran'ın yıldönümü dolayısıyla DİSK'in düzenlediği geceye çok sayıda kutlama mesajı geldi. Birçok siyasal parti, demokratik kuruluş yöneticisi ve parlamenter DİSK'in mücadelesini desteklediklerini bildirdiler. CHP'li 64 milletvekili ve 6 senatörün birlikte gönderdiği mesajın metni şöyle idi :

70 parlamenterin ortak mesajı:

“ 15 - 16 Haziran 1970 tarihinin Türkiye işçi sınıfı hareketi içinde önemli bir yeri vardır. Emperyalizme, uluslararası tekellere ve büyük sermayeye bağlı çevrelerin DİSK'i yoketme planı 15 - 16 Haziran'da bozulmuştur. 15 - 16 Haziran işçi sınıfımızın o güne kadar ki tarihinde örgütlediği en büyük yığınsal çıkıştır. Bu olay sadece ekonomik değil, özünde siyasal bir amaç da taşıyor. Egemen sınıfların tezgâhladıkları siyasal girişime karşı kitlesel bir çıkıştır, geniş işçi yığınları DİSK'te somutlaşan sınıf sendikacılığını korumayı ve genişletmeyi amaçlamıştır. 15 - 16 Haziran 1970'lere gelindiğinde Türkiye'de sınıf mücadelesi gittikçe şiddetlendi. İşçi sınıfının örgütlü gücü DİSK'e karşı tertipler yoğunlaştı. DİSK, 1971/73 açık baskı, şiddet ve terör döneminde o güne dek elde ettiği mevzileri bilinçle savundu. 12 Mart faşizmini

geriletmede, DGM'lere karşı direnişte, kitle mücadelesinin unutulmaz örneklerini verdi. DİSK emekçilerin daha iyi bir yaşama kavuşması, ülkemizin politik ekonomik bağımsızlığının sağlanması ve düşünce özgürlüğünün bir daha sökülemeyecek biçimde yerleşmesinin önemli bir gücüdür. DİSK, anti - emperyalist, anti - kapitalist, anti - faşist bir savaşımın sürdürülmesi için üzerine düşeni yapmış, kuyrukçuluğu her türlü sapmayı ve bütün hastalıkları yenebilmiş, sınıf ve kitle sendikacılığından ve onun sağlam ilkelerinden zerrece ayrılmamıştır. Bu doğrultuda sapma çabalarının DİSK'in örgütlü gücü karşısında etkisiz kalacağı bilinmelidir. DİSK'in ön saflarında yerini aldığı mücadele sömürsüz bir topluma varmak, demokrasi, barış ve özgürlüğü yaşama aktarmaktır. İşçi sınıfımızın ve onun örgütlü gücü DİSK'in şanlı 15 - 16 Haziran gününü kutlar savaşımını bilinçle ve başarı ile sürdürmesini dileriz. ”

tarihte işçi sınıfı mücadelesi

DISK

TEMMUZ

	3	10	17	24	31
	4	11	18	25	
	5	12	19	26	
	6	13	20	27	
	7	14	21	28	
1	8	15	22	29	
2	9	16	23	30	

İSPANYA'DA İÇ SAVAŞ

1936'nın Temmuz'u İspanya iç savaşının başladığı aydır. İspanya'da 1936 Şu bat seçimleri Cumhuriyetçilerin ezici bir çoğunluk sağlamalarıyla sonuçlanmıştı. Sağcılar sadece 147 milletvekili çıkarabilmişler, oysa Halk Cephesi 277 milletvekili ile bir zafer kazanmıştı. Halk Cephesi, Cumhuriyetçilerin, komünist ve sosyalistlerin ve öteki sol grupların birleşmesi ile kurulmuştu.

Halk Cephesinin 1936 seçimlerindeki zaferi İspanya Cumhuriyetinin demokratik gelişmesine büyük olanak sağladı. İspanya'da tarihin akışını geriye çevirmek isteyen gerici güçler bu sonu kabul etmek istemediler. Seçimlerden hemen sonra şiddet kampanyasını başlattılar. Kendi hedeflerine varmak için her silahı kullanmaya hazırdılar. Bu bir iç savaş giderek ülkenin kapısını yabancı müdahaleye açmak demek olsa bile...

hükümeti kuran Azana, hükümetine bir tek komünist üye almamasına karşılık, İtalyan ve Alman faşist önderler İspanya'da komünistlerin egemen olduklarını iddia ediyorlardı. Gerçekte ise bu faşist güçlerin İspanya üzerinde emperyalist hesapları vardı. İspanya'nın yeraltı zenginlikleri onlar için son derece iştah açıyordu. İspanya'da gerçekleştirilecek faşist bir rejim hem bu isteklerine olanak sağlayacak hem de faşist ge-

nişlemeye yararlı olacaktı. Cumhuriyetçi liderlerin gösterdikleri duraksamalar ülke içindeki faşist güçlerin ezilmesini önledi. Yeni yönetim, ordunun kilit yerlerinde bulunan faşist generallere dokunma-

İşçi sınıfı
tarihteki bir çok
örnekleri gibi
faşizmi
ezmek için
silaha sarıldı

dı. Hükümet, sağcı darbe hazırlığı alabildiğine sürerken, özellikle komünistlerin sürekli uyarılarına rağmen, olaylara seyirci kaldı. Bu nedenle de faşist tertipler, askerlerin, top- rak ağalarının ve din adamlarının provokasyon- ları yer yer amacına ulaş- tı. Faşist subaylar bir is- yan için gerekli hazırlık- lar yapabilecek ortam bulabildiler. Faşist hareke- tin başını General Franco çekiyordu. Öte yandan İspanyol faşistleri Mussoli- ni ve Hitler'le bağlar kur- mış gizli anlaşmalar im- zalamışlardı.

19 Temmuz darbesi, ne hükümet ne de İspanyol kamuoyu için bir sürpriz oldu. Darbe adeta içerden değil dışardan gelişti. İçer de karşı devrimci kom- ploitardan uzaklaşmayı bir türlü hazmedemeyen sağ'ın geleneksel güçle- rinden destek görüyor, ka- pitalistler darbeyi destek- liyorlardı. Dışarıda ise saldırı Mussolini faşizmin- den ve daha az güdümlü bir şekilde de, nazizim tarafından yönetiliyordu. Karşı devrimci isyanın merkezi Madrid'ten çok Roma idi.

Cum- huriyete karşı ayaklanma 18 Temmuz ile 20 Temmuz arasında bütün İspanya'ya yayıldı. 986 gün sürecek iç savaş başlamıştı artık. Faşistler askeri açıdan büyük bir güçle saldırdılar. Cumhuriyetçi hükü- met bütün acizliğine rağmen geç de olsa işçilere silah dağıtılması emrini verdi. İşçi sınıfı tarihteki bir çok örnekleri gibi fa- şizmi ezmek için toplum- sal gelişmeden yana sila- ha sarılmıştı. Cumhuriyet- çilerin faşist saldırıya kar- şı giriştikleri bu destansı mücadele işçi sınıfının mü- cadele tarihinde önemli bir yer aldı. Ama ulus- lararası koşullar, sözde ilerici Fransız ve İngiliz

hükümetlerinin ihaneti, Cumhuriyetçilerin örgüt- lenme ve askeri yetersiz- likleri gibi nedenlerle Cum- huriyetçiler, tüm direnme- lerine karşın yenildiler. İspanya'daki faşizme kar- şı direnişi ezmek için uluslararası gerici güçler de üzerlerine düşen göre- vi yerine getirdiler. Cum- huriyetçilere karşı serma- yenin uluslararası işbirliği tam anlamıyla gerçekleş-

miş ve Cumhuriyetçi mev- ziler İtalyan ve Alman uçakları tarafından bom- balanmıştı.

İç savaş cumhuriyetçile- rin yenilgisiyle bitti. Artık İspanya için işkence ve kurşuna dizilme, tüm ile- ricilerin yok edilmesi dö- nemi başlamıştı. Sendika- lar devletin bir kuruluşu ilân edildi, işçilerin elle- rinden sendika kurma, grev, toplu sözleşme gibi

hakları alındı. Faşizm iş- çii, emekçi ve aydınları ez- mek için eline geçen bu olanaktan sonuna kadar yararlandı.

İspanya İç Savaşı devrim- ci, ilerici güçlerin mücade- le içinde kazandıkları de- neyim açısından ve savaş sonrasında, faşizmin ger- çek yüzünün bir kez daha açığa çıkması bakımından önemli bir süreç olarak ta- rihte yerini aldı.

TEMMUZ

3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	
8	15	22	29	
9	16	23	30	

DİMITROF'UN ÖLÜMÜ

Bulgaristan ve dün- ya işçi sınıfı mücadelesi- nin önderlerinden Georgi Dimitroff, 2 Temmuz 1949'

da ölmüştü. Bulgaristan' da verilen anti - faşist mü- cadelenin kuramcısı ve li- deri Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin kurucusu ve yöneticisi Georgi Di- mitroff, yaşamının her dö- nemiyle örnek bir işçi sı- nıfı militanı olmuştur.

Sıkıntılara ve yoksullukla- ra katlanmış çilekeş bir Bulgar ailesinde büyüyen Dimitroff daha küçük yaş- tan yoksulluğa karşı sa- vaşmanın, yaşamını alın- teriyle kazanmanın yolunu tutmuştu. Dizgici çı- rağı olarak ağır yaşam koşullarına katlanan, Di- mitroff güçlükler karşısın- da eğilmez, dayanıklı Bul-

gar işçi sınıfı davasına, sosyalizme içten bağlı bir kişi olarak yetişti. İşçile- rin hoşnutsuzluklarını di- le getirdikleri gösterilere katıldı. Dimitroff, 1902 yılında Bulgaristan Sosyal Demokrat Partisi'ne üye oldu. 1904 yılından itiba- ren sendika hareketinin örgütlenmesine bir yöne- tici olarak katılmaya baş- ladı. 1904 - 1905'te partinin Sofya örgütünde sekreter olarak çalıştı. 1909'da par- ti Merkez Komitesi üyesi oldu. Diğer taraftan ise Genel İşçi Sendikaları Bir- liğinin Sekreterliği göre- vini yerine getiriyordu. Bulgaristan'da 20 yıl bo- yunca sürdürülen bütün

grevler Dimitrof'un adına sıkı sıkıya bağlı olaylardır.

1913 yılında kendi partisinin milletvekili, 1914 yılında da da Sofya Belediyesine üye seçildi. Gerek milletvekili olarak parlamento-da, gerekse belediyede hep emekçileri ilgilendiren sorunları gündeme getirdi. Dimitrof, her iki savaş döneminde Bulgar şovenizmine ve militarizme karşı çetin bir mücadele verdi. Partisinin, "barış ve halklar arasında kardeşçe yaşama" ilkesini savundu.

Savaşa karşı çalışmalarından dolayı 1918'de üç yıl hapse mahkûm edilen Dimitrof bütün bu süreçte sosyalizmin bilimini derinliğine öğrenmeye devam etti.

Eylül 1923'te girişilen anti-faşist ayaklanma hareketi, Bulgaristan'da işçi - köylü ittifakının ilk gücü belirtisiydi. Ayaklanmanın başarısızlıkla sonuçlanmasına karşın anti-faşist cephe güçlenmiş oldu. Ayaklanmanın yöneticilerinden biri olan Dimitrof, dünyanın bu ilk anti-faşist silahlı başkaldırmasının yenilgiye uğramasından sonra yurtdan ayrılmak zorunda kaldı. Yurt dışında da ülkedeki devrimci işçi hareketini günü gününe izledi. Partisinin güçlenmesi için çabalar harcadı.

Uluslararası işçi sınıfı hareketindeki etkin çabalarıyla dikkatleri üzerine çeken Dimitrof, 1933 yılında Alman faşistleri tarafından düzenlenen Leipzig'de ruşması sırasında dünya çapında bir üne kavuştu. Dimitrof Alman Millet Meclisi (Reischtag) yangınının baş sanığı olarak Berlin'de tutuklandı. Oysa Meclisi yakanlar Alman faşistleriydi, bu bir provokasyondur ve provokasyonun amacı Alman Komün-

Bulgaristan'da verilen
anti-faşist mücadelenin
kuramcısı ve lideri
Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin
kurucusu ve yöneticisi
Georgi Dimitrof,
yaşamının her dönemiyle
örnek bir
işçi sınıfı militanı
olmuştur.

nist Partisine ve tüm ilericilere karşı bir saldırıya geçmek, Dimitrof'un kişiliğinde dünya işçi sınıfı hareketine bir darbe indirmekti. Fakat faşistler umduklarının tam tersiyle karşılaştılar. Dimitrof, faşizmin mahkemesini faşizme karşı bir savaş arenasına dönüştürdü. Tertiplenen provokasyonun politik amaçlarını ve Alman faşizminin emperyalist, halk düşmanı ve gerici karakterini sergiledi. Kendisini değil, sosyalist inancını ve dünya işçi sınıfı hareketinin onurunu savundu. Sanık durumundan çıkarak faşizmi suçlar duruma yükseldi, faşist mahkemelerde devrimcilerin nasıl davranmaları gerektiğinin en güzel bir örneğini verdi. Dava tarihi bir mücadele niteliğine dönüştü. Georgi Dimitrof bu mücadelede galip çıktı. Faşist Mahkeme Dimitrof'u

beraat ettirmek zorunda kaldı.

22 yıllık yurt özleminden sonra 1945'te ülkesine döndü. Bulgaristan işçi sınıfının ve halkının mücadelesine yurt dışından yönlendirici katkılarda bulunan Dimitrof, Bulgaristan Halk Meclisine ve 1946'da Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkanlığına seçildi. Onun öncülüğünde yeni Anayasa kabul edildi. Devlet çarkına ve orduya yeni bir düzen verildi. Toprak reformu yapıldı. Barış Antlaşması imzalandı. Kapitalist işletmeler ve bankalar kamulaştırıldı. İç gerici bozguna uğratıldı. Sosyalist ülkelerle dostluk ve yardımlaşma anlaşmaları imzalandı.

Dimitrof'un adı, işçi sınıfı davasına sınırsız bağlılığın, devrimci yiğitliğin ve kapitalist sömürü ile faşist barbarlığa karşı mücadelede işçi sınıfı devrimciliğinin bir simgesi olarak kalacaktır.

TEMMUZ

3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30

TÜRK-İŞ'İN KURULUŞU

1946'da sınıf esasına dayalı örgüt kurma özgürlüğüne kavuşan Türkiye İşçi Sınıfı, aynı yılın aralık ayında burjuvazinin iki yüzölçümüne de tanık oldu. Sendikalar kapatıldı, yöneticileri askerî mahkemeye verildi. 1947'de sendikalar yasası çıkarılınca iktidarın güdümü dışında sendikalar kurmayı başaran Türkiye işçi sınıfı, daha üst düzeyde federatif bir örgütlenmenin de mücadelesini yürütüyordu.

Topluma özgürlük, işçiye grev hakkı vaad ederek iktidara gelen DP yöneticileri, vaadlerini bir yana bırakıp, ülkenin kapılarını iyiden iyiye ABD emperyalizmine açınca, bu yeni gelişmeler, işçi sınıfının

sendikal mücadelesini de etkiledi. Türkiye işçi sınıfının güçlü bir federatif örgütlenme istemi uğrunda verdiği mücadele, **Mars hal Planı** çerçevesinde Türkiye'ye gelen Amerikan sermayesine bağımlı AFL - CIO örgütünün de ilgisini çekti. Sonraları CIA ile ilişkisi açık - seçik basında yer alan **Irwing Brown**, ICFTU'nun temsilcisi rolünde, parasal desteklerden söz ediyordu. Türkiye işçi hareketlerini ABD tipi sendikacılığa kanallı etmeye çabalayan **Brown**, **Türk - İş**'teki sağlıklı unsurların direnişi karşısında bazı sendikacıları dış seyahatlerle kontrolü altına alıyor, "püfür püfür hürriyet ve demokrasi havası esen, **komünizme karşı** birleşmiş 52 devlet işçilerinin azim ve kararının

Amerikancı sarı sendikacılığın mimarlarından olan **Seyfi Demirsoy** öldükten sonra geleneğini **Halil Tunç** devam ettiriyor.

hakim olduğu" **ICFTU**'nun 1951 Milano Kongresine Türkiye'den sendikacı götürüyordu. **Brown**'ın beyin yıkama işlemi Amerika'ya 2 aylık inceleme gezisine giden sendikacılarla sürüyordu. Ve **Türk - İş**'in kuruluşundan sonra toplanan ilk genel kurulunda, yurtsever sendikacıların icra kuruluna seçilmesi engellenirken, Amerika'ya inceleme gezisi yapanlar icra kurulunda göreve geliyordu.

Türk - İş içinde bir yandan yurtsever sendikacıların mücadelesi sürerken bir yandan da, **Konfederasyona** egemen olan **Demirsoy - Tunç** ikilisi, **AİD** (Amerikan İktisadi Kalkınma Teşkilatı)ndan aldıkları yardımlarla **Türk - İş**'in kasasını dolduruyorlardı. Yardımın karşılığı, **Demirsoy - Tunç** iki-

lisinin, işçi sınıfı çıkarlarını burjuvaziye peşkeş çekmesiyle ödeniyordu. "Partiler üstü politika, ülke çıkarları" gibi kılıflarla, **Türk - İş** yöneticileri, sermaye kesimine olan bağlılıklarının gereğini yerine getiriyorlardı. "Grev ve Lokavt Yasası"nın hazırlanıp 1967'lerde de **Türk - İş** yöneticileri "lokavt hakkına karşı çıkar-sak gülünç oluruz, işçiye grev, işverene lokavt hakkı eşitlik ilkesine uygundur." diye tavırlarını belirtirken, sermaye sınıfı temsilcilerinden olumlu puan alıyordu. Ve **Türk - İş** yöneticileri içinde işçilerin topluca işten çıkarılmalarını yasal hak haline getiren yasanın çıktığı 24 Temmuz gününü işçi bayramı olarak ilân etmekte bir sakınca görmüyordu.

Türk - İş yöneticilerinin, eyyamcı, sermayeye bağımlı, her burjuva iktidarı ile kolkola politikası geçmişte, grev ve lokavt yasasının çıkarılışında, 274 - 275 sayılı yasaların geriye doğru değiştirilmesinin tezgâhlanışında ve **DGM**'nin desteklenmesinde olduğu gibi bugün de sürmektedir. **Türk - İş** yöneticilerinin temel işlevi de işçi sınıfının gelişen mücadelesini, burjuvazinin kontrolü altında tutmaktır. Ancak bu işlevi yerine getirmedi. **Türk - İş** yöneticileri her geçen gün daha bir başarısızlığa düşmektedirler.

24 Temmuz'lar yerine 1 Mayıs'larda yüzbinlerle bayram kutlayan, 274 - 275 sayılı yasaların değiştirilmesine karşı 15 - 16 Haziranları yaratan **DGM**'lerin kurulmasını direnişleriyle engelleyen **DİSK** öncülüğündeki işçi sınıfımız, **Türk - İş**'in ve politikasının hayat içinde giderek yok olacağının kanıtlarını da her geçen gün ortaya koymaktadır.

ayın olayları

DİSK

BAŞBAKAN ECEVİT DİSK'İ ZİYARET ETTİ

Başbakan Bülent Ecevit, DİSK Genel Merkezini ziyaret ederek DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk ile bir görüşme yapmıştır. Görüşmeye, Başbakan Yardımcısı Orhan Eyüboğlu, Devlet Bakanı Hikmet Çetin, Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu ile DİSK Yürütme Kurulu üyeleri de katılmıştır. Başbakan Bülent Ecevit görüşme öncesinde yaptığı konuşmada, DİSK yöneticilerini bir süredir ziyaret etmek istediğini ifade etmiş, DİSK Genel Başkanı ve çalışma arkadaşlarını ziyaret etmekten mutluluk duyduklarını belirtmiştir. Ülkenin darboğazdan kurtulması için işçilerden tek taraflı fedakarlık beklenemeyeceğini de kaydeden Ecevit özetle şöyle konuşmuştur :

"Bu ziyaret vesilesi ile aynı zamanda hükümetle, demokratik işçi hareketi arasında kamuyönetiminde ülkemizin bugünkü ekonomik ve toplumsal hūnalımdan çıkışı yönünde nasıl işbirliği yapacağımızı, eğer mümkün ise bu işbirliğinin kurallarını nasıl saptayabileceğimizi görüşme olanağını da bulacağımızı umuyorum.

Hükümetimiz her alanda yeni bir tu

●Baştürk: "Hükümet - DİSK ilişkilerinin çok verimli bir şekilde gelişebilmesi her şeyden evvel karşılıklı anlayış ve işbirliğine bağlıdır."

“İŞÇİ ÜCRETLERİNDEN İYAK'A KESİNTİ YAPILAMAZ”

Işıklar: “DİSK işçi sınıfımızdan zoraki tasarruf sağlamaya yönelik her girişime en etkin biçimde karşı çıkacaktır.”

DİSK Genel Sekreteri Fehmi İŞIKLAR bir açıklama yaparak DİSK'in işçi sınıfından zoraki tasarruf sağlamaya yönelik her girişime etkin bir biçimde karşı çıkacağını ve İYAK adı altında bir kuruluşa işçilerden kesinti yapılmasına izin verilmeyeceğini söylemiştir.

Yeterli düzeyde olmayan sermaye birikimi için işçi sınıfının süslenmiş kelimelerle zoraki tasarrufa itilmek istendiğini kaydeden İŞIKLAR, işçilerin hiç bir kişi ve kuruluşa verilecek tek bir kuruşu olmadığını ifade etmiştir.

İŞIKLAR'ın açıklaması özetle şöyledir :

“Kapitalist yolla kalkınmaya çabalayan Türkiye, yıllardır az gelişmişlik zincirini kıramamıştır. Bu yolla kalkınmaya yönelik her girişim, ülke ekonomisini giderek daha da dışa bağımlı hale getirmiştir.

Türkiye işçi sınıfı, içinde bulunulan kötü koşulların iyileştirilmesi için demokratikleşme ve emekten yana girişimler yapma vaatlerinde bulunan CHP'yi genel seçimlerde desteklemiştir. Oysa, CHP ağırlıklı iktidar, 1978 başından bu yana gerek demokratikleşme, gerek emekten yana girişimlerde kendisinden bekleneni vermemektedir. Demokratikleşme konusunda gerekli dinamik tavırlar alınmamış, faşizme karşı mücadelede etkin önlemler alınmada ürkek davranılmıştır. Son olarak ücretlerin dondurulması ve kontrolü sendika eğilimleri, işçileri bu bozuk düzenin sorumluluğuna katma istekleri, kalkınmanın zorunlu aracı olan sermaye birikimini işçilerin ve emekçilerin daha da yoksullaştırılması pahasına gerçekleştirme girişimleri bunlara örnek gösterilebilir. MEYAK, İYAK gibi kuruluşlar üzerinde düşünülen plan da bu doğrultuda bir girişimdir.

Bu projeler sonucu oluşturulacak sermaye kuruluşları ister işçilerden, ister memurlardan toplanan paralarla kurulsun, bunların görevi de büyük sermayeye hizmet etmek olacaktır. İşçilerin ya da memurların kesenekleri ile oluşan mali gücün, işçilerin ya da memurların sömürülmesinde kullanılmasına izin verilmeyecektir. İYAK işçi sınıfının yararına değil zararınadır. DİSK işçi sınıfımızdan zoraki tasarruf sağlamaya yönelik her girişime en etkin biçimde karşı çıkacaktır.”

tum ve yaklaşımla Türkiye'nin bunalımdan esenliğe çıkışını sağlama ya, daha güçlü bir toplum yapısı oluşturmaya çalışmaktadır. Sanayileşme sürecine girmiş bir toplumda bunu demokratik yoldan ve sosyal devlet kurallarına uygun bir biçimde başarabilmenin temel koşulu demokratik işçi hareketi ile anlayış birliği içinde davranabilmektir. Demokratik işçi hareketinin kendi kuralları içinde yaşayabilmesi Türkiye'de her şeyden önce özgürlüğü demokrasinin yaşayabilmesine bağlıdır.

Ve bundan en büyük yarar işçinin- dir. O bakımdan demokrasiyi yaşatmak için de bu dayanışmanın ve işbirliğinin kurulması gerektiğine inanıyorum.”

DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk de, Türkiye'nin geçirmekte olduğu ekonomik ve sosyal bunalımın çözümünün demokratik sendika hareketi ve hükümetler arasında yoğun ve ciddi bir işbirliğine bağlı olduğunu söylemiş ve özetle şöyle konuşmuştur :

“DİSK işçi sınıfının ve emekçi halkımızın yararına olan ekonomik ve sosyal taleplerimizin hayata geçirilmesi doğrultusunda üstlendiği görevi büyük bir sorumluluk içinde götürme kararındadır. Bu nedenle de hükümet DİSK ilişkilerinin çok verimli bir şekilde gelişebilmesi her şeyden evvel karşılıklı anlayış ve işbirliğine bağlıdır.”

Görüşmeden sonra yapılan ortak açıklamada, “Ülkemizin ekonomik ve sosyal bunalımdan kurtulması ve Türkiye'nin sosyal adalet içinde demokrasinin kurallarına uygun bir biçimde sağlıklı olarak gelişmesinin, demokratik hak ve özgürlüklerin genişletilip etkinleştirilmesini güvence altına almak üzere hükümet ile demokratik işçi hareketinin işbirliği ve dayanışma içinde hareket etmesi gerektiğinde birleşilmiştir.” denilmiştir.

Açıklamada ayrıca hükümetle DİSK'in bu konuda ayrıntılı görüşlerini hazırlayınca tekrar biraraya gelecekleri bildirilmiştir.

DİSK ÜYESİ SENDİKALARDA DURUM 8.7.1978

DEV MADEN - SEN.
GENEL - İŞ
GIDA - İŞ

Başer Madencilik, Sivas
Afyon Belediyesi
Saray Ekmek Fab., Manisa
Fiskobirliğe ait 9 işyeri

5 işçinin grevi 2 yılı aştı
150 işçi 282 günden beri grevde
13 işçi 320 günden beri grevde
650 işçi 8.7.1978'de greve çıktı

T. PET. VE KİM.
SAN. İŞÇ. SEND.

KERAMİK - İŞ
LASTİK - İŞ
MADEN - İŞ

Park Garajı
Veziroğlu Beton Mam., İst.
Ar Plastik, Kayseri
Elba
Çelik Montaj
Tezsan
Perfektüp
Altaş
Subsan
Uzel (2 işyeri)

17 işçinin grevi 2 ayı aştı
50 işçi Ağustos 77'de greve çıkmıştı
21 işçi 25.2.1978'de greve çıktı
32 işçi 1.7.1978'de greve çıktı
138 işçi 3.7.1978'de greve çıktı
780 işçi 3.7.1978'de greve çıktı
646 işçi 5.7.1978'de greve çıktı
304 işçi 6.7.1978'de greve çıktı
172 işçi 6.7.1978'de greve çıktı
1781 işçi 7.7.1978'de greve çıktı

OLEYİS

Beyti Et Lokantası, İst.
Borsa Lokantası, İst.
Dedeman Oteli, Ankara
Varan Turizm, Bolu
Rumeli İşkembe Salonu, İst.
Tenis Kulübü, İst.
Göztepe İskele Gazin., İzmir
Bilfer Madencilik Hekimhan
Konfor Yatak Fab., İst.

36 işçinin grevi 11.3.1978'de başladı
32 işçi 77 günden beri grevde
230 işçi 249 günden beri grevde
65 işçi 479 günden beri grevde
40 işçinin grevi 14.5.1978'de başladı
6 işçinin grevi 16.6.1978'de başladı
10 işçinin grevi 8.6.1978'de başladı
411 işçi 289 günden beri grevde
25 işçinin grevi 1.6.1978'de başladı

YERALTI MADEN - İŞ
TEKSTİL

GREV KARARI ALININ İŞYERLERİ

BASIN - İŞ
GENEL - İŞ
KERAMİK - İŞ

LASTİK - İŞ

MADEN - İŞ

Arpaz Matbaacılık
Maltepe Belediyesi
Kilsan Tuğla Fab.
Müreffe Tuğla Fab.
Albak Lastik, İst.
Zafer Plastik, İst.
Kalıp Takım
Serten Teneke
Pürmasan
Ersu
Sungurlar Genel Mak.

Karar 11 işçiyi kapsıyor
Karar 150 işçiyi kapsıyor
Ekmekçioğlu'na ait iki işyerinde
grev kararı 10.7.1978 günü asılacak
Karar 19 işçi adına 17.6.1978'de alındı
Karar 43 işçiyi kapsıyor
Karar 41 işçiyi kapsıyor
Karar 15 işçiyi kapsıyor
Karar 34 işçiyi kapsıyor
Karar 176 işçiyi kapsıyor
Karar 154 işçiyi kapsıyor

MADEN-İŞ

Yimsel Gezginso

Karar 57 işçiyi kapsıyor

Elsa

Karar 118 işçiyi kapsıyor

Merse

Karar 52 işçiyi kapsıyor

Ruperr Köseoğlu

Karar 110 işçiyi kapsıyor

Rastaş

Karar 72 işçiyi kapsıyor

Tekfen

Karar 207 işçiyi kapsıyor

Net Civata

Karar 75 işçiyi kapsıyor

Aksan Metal San.

Karar 300 işçiyi kapsıyor

Türkeli Asansör

Karar 108 işçiyi kapsıyor

TEKSTİL

Brode Limited, İst.

Karar 80 işçiyi kapsıyor

Dar Tekstil, İst.

Karar 50 işçiyi kapsıyor

Hayri Bükücü İpl. Mens. Boya.

Karar 25 işçiyi kapsıyor

Gençler Giyim, İst.

Karar 105 işçiyi kapsıyor

Samek Örme ve Dokuma San.

Karar 110 işçiyi kapsıyor

U Y U Ş M A Z L I K L A R**BASIN-İŞ**

Elektrik Etüd Genel Müd. Bağlı Matbaa

DMO'ya bağlı 1 işyeri

Yenigün - İlter Tekend Matbaası

BANK-SEN

Yapı ve Kredi Bankası

Garanti Bankası

Tübitak Gebze İşyeri

Musevi Karma Okulu

DEVİRİMCİ SAĞLIK-İŞ

Adana Sağlık Müdürlüğü

Edirne Sosyal Sigortalar Hastanesi

DEV MADEN-SEN

Yahşihan Kırmı Yükleme Tesisleri

Akdağ Maden Çinko Kurşun, İst.

GENEL-İŞ

Tuzla Belediyesi

GIDA-İŞ

Evyap Sabun Sanayi, Eyüp

Adela Salam Fab., Lüleburgaz

Bursa Ekmek Fırınları

Lezzo, İst.

LASTİK-İŞ

Birlik Un, Lüleburgaz

Mastaş Marmara Ayakkabı, Safraköy

Cemre Spor, Safraköy

TEKGES-İŞ

Bakırköy Elektrik Birliği

Mahmutbey Su Birliği

Üsküdar Köyler Elektrik Birliği

TEKSTİL

Beğenal Konfeksiyon

Bitaş Brode

Karadeniz Örme Sanayi

Otometal Otomotiv ve Metal San.

Kazlıçeşme Yün İplik Fab.

TÜMKA-İŞ

Bomas Bobin ve Masura San.

Akfan Makine ve Kimya San.

Rıza Güven:
“PTT
İŞYERLERİNDEKİ
KANUNSUZ
UYGULAMALARA
DİSK SEYİRCİ
KALMAYACAKTIR»

Güven: “Yasaya aykırı tutum ve davranışlar içine giren PTT Genel Müdürlüğü bu girişimlerine seyirci kalmayacağımızı bilmelidir.”

DİSK Genel Başkanvekili Rıza Güven, bir açıklama yaparak son günlerde Ulaştırma Bakanlığının ve PTT Genel Müdürlüğü'nün haberleşme işkolunda sendikal hak ve özgürlükleri yok etmeye ve işçilerin tasfiyesine yönelik girişimler içinde bulunduklarını belirtmiş, işçilerin kazanılmış haklarına açık bir saldırı niteliği taşıyan ve işgüvenliklerini doğrudan doğruya ayaklar altına alan bu girişimlere DİSK'in ve üye sendikaların sessiz kalmayacağını açıklamıştır.

Rıza Güven, DİSK'e üye Yeni Haber - İş'e ve üyelerinin sendikal hak ve özgürlüklerine, işgüvenliklerine yönelik saldırıların yalnız PTT Genel

Müdürlüğünün değil aynı zamanda Ulaştırma Bakanlığı'nın da sorumluluğu altında olduğunu hatırlatmıştır. Rıza Güven, DİSK'in bu konuda yetkilileri uyardığını ve saldırılara seyirci kalmayacağını da, belirtmiştir.

DİSK Genel Başkanvekili Rıza Güven'in açıklaması özetle şöyledir : “PTT Genel Müdürlüğü'nce «yatırım hizmetlerindeki ödenek yetersizliği» bahanesi öne sürülerek «işçi azaltılmasına» gidileceğini bildirmiş ve işçileri başka işyerlerine nakledilmeye ya da 6 aylık ücretsiz izin almaya davet etmiştir. Yasal dayanak bulamayan PTT Genel Müdürlüğü, toplu çıkarmaları hileli bir yola başvurarak yapmaya çalışmak

ta, işçileri önce geçici işyerlerine göndermeyi, orada da iş bitiminde yol vermeyi planlamaktadır. Konfederasyonumuz üyesi Yeni Haber - İş Sendikasına üye yaklaşık 800 işçiye yöneltilen bildirimde güdülen amaç, işçilerin nakil istemine yanaşmayarak kendi istekleriyle işi terk etmeleridir. Üye sendikamızı ve üyelerini hedef alan bu saldırılar aslında PTT Genel Müdürlüğü'nün bir süreden beri izlediği bir politikanın devamıdır. Daha önce de, Yeni Haber - İş ile arasında imzaladığı toplu sözleşme hükümlerini hiçe sayarak 275 sayılı yasaya aykırı tutum ve davranışlar içine giren PTT Genel Müdürlüğü bu girişimlerine seyirci kalmayacağımızı bilmelidir.”

İŞÇİ SAĞLIĞI
KONGRESİ
EKİM
AYINDA
TOPLANIYOR

Türk Tabipler Birliği'ne bağlı İstanbul Tabip Odası ile TMMOB'ye bağlı Kimya Mühendisleri Odası'nın İstanbul Şubesi tarafından ortaklaşa düzenlenen “1. Ulusal İşçi Sağlığı Kongresi” 19 - 20 - 21 Ekim günleri İstanbul Belediye Sarayı Toplantı Salonunda yapılacaktır. Kongrede, iş güvenliği, meslek hastalıkları, iş kazaları ana konular olarak ele alınacaktır. Kongrede bu konuların tartışılacağı üç panel yapılacak ayrıca söz konusu dallarda bildiriler de sunulacaktır. 1. Ulusal İşçi Sağlığı Kongresinde konferansların, eğitim çalışmalarının, film ve slayt gösterilerinin düzenleneceği, çeşitli sergilerin açılacağı bildirilmektedir.

1. ULUSAL
İŞÇİ SAĞLIĞI
KONGRESİ
19/20/21 Ekim 1978

Toplantı salonu
İSTANBUL BELEDİYE SARAYI

DİSK'E BAĞLI SENDİKALAR

- 1 — **ASİS** 29 26 68
Sümer Sokak Kılıç Ap. 9/8 Yenışehir
ANKARA
- 2 — **ASTER - İŞ** 49 73 51
Beyoğlu Tonton Mah.
Eski Çiçekçi Sok. 5/7 Kat 2 İSTANBUL
- 3 — **BASIN - İŞ** 26 30 24 - 26 30 25
Divanyolu, Klod Farer Cad. No: 12/2
Cağaloğlu, İSTANBUL
- 4 — **BANK - SEN** 48 22 96 - 48 81 25
Vali Konağı Cad. Yapı ve Kredi Bankası
Emekli Sandığı Tesisleri Kat: 5, Dai. 3-4
Nişantaşı, İSTANBUL
- 5 — **BAYSEN** 29 09 34
Necatibey Cad. Sezenler Sokak 1/10
Yenışehir, ANKARA
- 6 — **DEV - MADEN - SEN** 29 39 40 - 29 47 92
Necatibey Cad. Sezenler Sokak
Lozan Apt. No: 2/9
Yenışehir, ANKARA
- 7 — **DEVİRİMCİ SAĞLIK - İŞ**
İnebey Mah. Valide Camii Sok. 34/5
Aksaray, İSTANBUL
- 8 — **DEVİRİMCİ TOPRAK - İŞ** 29 00 53
Gazi Mustafa Kemal Paşa Bulvarı
Yönak Apt. Dai. 15, Kat. 5
Maltepe, ANKARA
- 9 — **GENEL - İŞ** 17 54 59 - 17 52 67
Süleyman Sırrı Sok. 2/4
Sihhiye, ANKARA
- 10 — **GIDA - İŞ** 45 89 85
Refik Saydam Cad. 3/4
Tepebaşı, İSTANBUL
- 11 — **HÜR CAM - İŞ** 27 84 02
Divanyolu, Klod Farer Cad. 12/4
Cağaloğlu, İSTANBUL
- 12 — **İLERİCİ DERİ - İŞ**
Ordu Cad. No: 300, Kat: 3
Aksaray, İSTANBUL
- 13 — **KERAMİK - İŞ** 26 49 28
Divanyolu, Klod Farer Cad. 12/3
Cağaloğlu, İSTANBUL
- 14 — **LASTİK - İŞ** 75 15 65 - 75 15 66
Londra Asfaltı
Ahmet Kutsi Tecer Cad. 10/2
Merter, İSTANBUL
- 15 — **MADEN - İŞ** 48 50 74
Barbaros Bulvarı 58/2
Beşiktaş, İSTANBUL
- 16 — **OLEYİS** 18 25 27 - 25 54 19
Menekşe Sok. Muslu Apt. 28/14 - 15
Kızılay ANKARA
- 17 — **TÜRKİYE PETROL VE KİMYA
SANAYİİ İŞÇİLERİ
SENDİKASI** 17 48 10 - 25 15 78
İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sok. 7/13
Yenışehir, ANKARA
- 18 — **T.İ.S.** 25 56 87 - 18 96 15
Tuna Cad. İnkılap Apt. 5/6 - 7
Yenışehir, ANKARA
- 19 — **TEKGES - İŞ** 25 31 93 - 18 89 99
İzmir Cad. Yaprak Apt. Kat: 6, No: 24/11
Kızılay, ANKARA
- 20 — **TEKSTİL** 26 85 90
Babıalç Cad. Sihhiye Apt. 19/3
Cağaloğlu, İSTANBUL
- 21 — **TÜMKA - İŞ** 75 15 65 - 75 15 66
Londra Asfaltı
Ahmet Kutsi Tecer Cad. 10/2
Merter, İSTANBUL
- 22 — **YENİ HABER - İŞ** 29 71 16 - 20 63 48
Mustafa Kemal Bulvarı
Tolluoğlu Apt. 71/1 - 2
Maltepe, ANKARA
- 23 — **YEĞALTI MADEN - İŞ** 29 66 92
Necatibey Cad. 22/21
Sihhiye, ANKARA

KENDİNE İYİ BAK EVLÂDIM..
SEN BANA LÂZIMSIN..
BİRAZ DİKKATLİ OL!

işçi sağlığı—